БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ КОМИТЕТИ ВА МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ОБЛАСТЬ СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

№ 94 (4300). | 11 май, 1971 йил, СЕШАНБА — Баҳоси 2 тийин.

КОЛХОЗДА ИЛЬИЧ ҲАЙКАЛИ

ОҚҚЎРҒОН районидаги «Ленинград» колхозида Владимир Ильич Ленин ҳайкали тантанали равишда очилди. Ҳайкал супачасига гулчамбарлар қўйилди.

(ЎзТАГ).

СССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИДА

Беш йиллик план топшириқларини бажаришда ғоят катта муваффақиятларга эришганлиги учун ўрмон, ёғочсозлик саноати, бинокорлик материаллари саноати корхоналари ва ташкилотларининг, қурилишларнинг, қишлоқ транспорт ва уй-жой қурилишининг, монтаж ишлари ва коммунал хўжалигининг алоҳида ўрнак кўрсатган қуйидаги ишчилари ва мутахассисларига СССР Олий Совети Президиумининг фармонига биноан **Социалистик Меҳнат Қаҳрамони** унвони берилди ва уларга **Ленин** ордени ҳамда **«Ўроқ ва Болға»** олтин медали топширилади.

АНДИЖОН ОБЛАСТИ БЎЙИЧА

Мирзаалиев Ғаффор — 162-қурилиш тресги 1-қурилиш бошқармасининг мастери.

ТОШКЕНТ ОБЛАСТИ БЎЙИЧА

Полевко Николай Иосифович—93-махсус трест «Промтехмонтаж» Чирчиқ монтаж бошқармаси электр пайвандчиси.

ФАРҒОНА ОБЛАСТИ БЎЙИЧА

Алтухов Андрей Степанович—8-қурилиш трестининг бошқарувчиси.

Нишонов Сулаймон—М. В. Фрунзе номидаги Қувасой цемент комбинатининг темирчиси

СЎНМАС ЖАСОРАТ ШАРАФИГА

Ўзбекистон шаҳар ва қишлоқларининг меҳнаткашлари совет халқи фашистлар Германияси устидан қозонган ғалаба кунининг 26 йиллигини шодиёна байрам қилиб, тантанали равишда нишонладилар. Шу қувончли кун — 9 майда республика шонли Совет Армиясининг, унинг социалистик ватан озодлиги ва мустақиллиги йўлидаги курашда мислсиз ҳарбий жасорат кўрсатиб, Улуғ Октябрь ғалабаларини ҳимоя қилиб келган, кўп халқларни фашистлар қуллигидан ҳалос қилган ветеранларини шарафлади.

Умумхалқ байрамига бағишланиб Қизил Байроқ орденли Туркистон ҳарбий округи ҳарбий кенгаши тантанали йиғилиш уюштирди. Йиғилишда Улуғ Ватан уруши ветеранларининг катта бир группаси қатнашди. Округ қўшинларининг қўмондони генерал полковник С. Е. Белоножко мажлис аҳлини самимий табриклади.

Ўзбекистон пойтахтининг минглаб аҳолиси социалистик ватан учун олиб борган жангларда ҳалок бўлган кишиларнинг табаррук қабрига гулдасталар кўтариб келди. Бу ерда Ғалаба кунига ва ҳалок бўлган қаҳрамонлар хотирасига бағишланиб жамоатчилик вакилларининг кўп кишилик митинглари бўлди.

Ёдгорликларга гулчамбарлар қўйиш тантанали маросимида КПСС Марказий Комитети Сиёсий Бюроси аъзолигига кандидат, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Ш. Р. Рашидов, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети Бюросининг аъзолари ва аъзоликка кандидатлари И. Г. Анисимкин, С. Е. Белоножко, А. Д. Бесчастнов, Й. Р. Қурбонов, В. Г. Ломоносов, Н. М. Матчонов, М. М. Мусахонов, Т. Н. Осетров, О. У. Салимов, Н. Ж. Худойбердиев, Н. Маҳмудов, С. Р. Расулов қатнашдилар.

(ЎзТАГ).

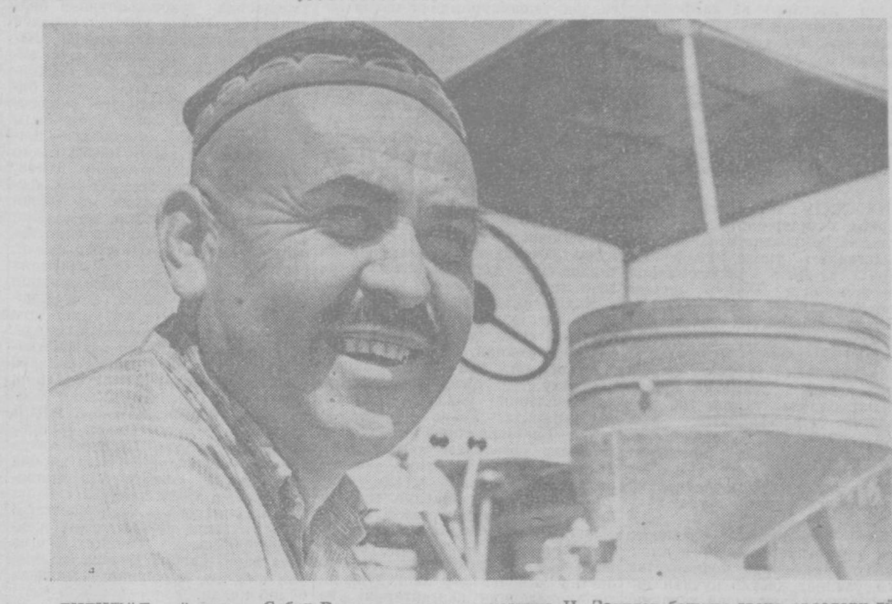

ЯНГИЙЎЛ районидаги Собир Раҳимов номли колхознинг Н. Зоҳидов бошлиқ звено аъзолари тўққизинчи беш йилликнинг дастлабки йилида ҳар гектар ердан 35 центнердан «оқ олтин» етиштиришга аҳд қилишган. Суратда: звено бошлиғи Н. Зоҳидов. А. Абалян фотоси.

ЯГАНАНИ ТЕЗДА ТУГАЛЛАЙЛИК

Далаларда мўл ҳосил учун кураш қизғин тус олмоқда. Пахтакорлар зиммадаги юксак социалистик мажбуриятни бажариш учун ғўза парваришига доир агротехника тадбирларини ўз вақтида ва сифатли ўтказишга ҳаракат қилмоқдалар. Ғўзани яганалаш кўсакларнинг эрта етилиши ва мўл ҳосил олишига ёрдам берадиган муҳим тадбирлардан биридир.

Ҳозир кўпгина хўжаликларда ғўза 2—3 тадан чинбарг чиқариб қолди. Лекин шунга қарамай, областда энди 60 процент майдондаги ғўза ягона қилинди.

Маълумки, ғўза ўз ривожининг дастлабки даврларида жуда суст ўсади. Бош поясининг ўсиши бир кеча-кундузда бир неча миллиметрдан ошмайди. Агар ғўза қатор ораларини ишлаш, озиқлантириш, тупроқ ва ҳаво ҳарорати билан боғлиқ бўлган шарт-шароитлар бузиладиган бўлса, шунингдек ғўза касалликларга чалинса ва зарарли ҳашаротлар тушса унинг ривожланиши янада сустлашади. Шунинг учун ҳам ғўза ривожининг дастлабки даврида яганалашни ўз вақтида ва сифатли ўтказиш муҳим аҳамиятга эгадир. Агар бу иш кечиктирилса ўсимлик ёруғлик, қуёш ҳароратидан тўла баҳраманд бўла олмайди, пояси ингичкалашиб кетади. Ўсимликнинг озиқланиши ҳам кўнгилдагидек бўлмайди. Оқибатда шоналаши, гуллаши кечикади, кўсаклари кеч етилади. Бундан чиқадиган хулоса шуки, мўл ҳосил етиштираман деган деҳқон вегитациянинг дастлабки даврида ғўзанинг ўсиш жараёнини ҳар жиҳатдан активлаштириш учун ҳаракат қилиши керак. Шундай қилинса, ғўзалар дуркун, кўсаклар бўлиқ бўлади, етиштирилган ҳосилни совуқ тушгунлар бошланмасдан йиғиб-териб олиш имконияти туғилади. Илмий-текшириш муассасалари, кўпгина колхозлар ва совхозларнинг иш тажрибаси бунга мисолдир. Масалан, Тошкент қишлоқ хўжалиги институти пахтачилик кафедрасининг кўп йиллик тажрибаси натижасида шу нарса аниқландики, агар ғўза кечикиб яъни бешта чинбарг чиқарган пайтда ягана қилинса, гектардан олинадиган ҳосил 5—7 центнерга камайиб кетади. **Ғўза бир чинбарг чиқарган пайтда ягана қилинса, гектаридан 32,9 центнердан, икки чинбарг чиқарган пайтда ягана қилинганида 30 центнердан, уч чинбарг чиқарган пайтда ягана қилинганида 28,1 центнердан, беш чинбарг чиқарган пайтда ягана қилинган бўлса 26,5 центнердан ҳосил олинди. Демак, ғўза яхши ривожланаётган бўлса яганалашни у бир-икки чинбарг чиқарганга қадар тугаллаш мақсадга мувофиқдир.**

Мўл ҳосил етиштиришда ғўза яганасининг барвақт ва сифатли ўтказилишини ўзларининг кўп йиллик тажрибаларида синаган ва ҳамма вақт шунга амал қилаётган Пискент, Ўрта Чирчиқ, Юқори Чирчиқ районларининг пешқадам колхозлари барча куч ва воситаларни ана шу муҳим ишга тўла сафарбар этиб яхши натижаларга эришмоқдалар.

Лекин Бўка, Бекобод, Янгийўл районларидаги қатор хўжаликларда яганалаш чидаб бўлмас даражада кечиктириб юборилмоқда. Натижада ғўзаларни ўсиши ва ривожланиши мутлақо талабга жавоб бермайди.

Ғўза қандай схемада жойланишидан қатъий назар ўсимлик қолдириладиган уя узунлиги 15 сантиметрдан ошмаслиги керак. Айниқса, кўндаланг қаторларнинг тўғри чиқишига алоҳида эътибор бериш талаб этилади. Ғўза майсалари механик усулда қирқилаётганида ҳар бир қаторнинг бир метрида ўсимликлар сони кам деганда 30 та бўлиши керак. Машинада яганалашни сифатли ўтказиш учун механизаторлар шаблонга эга бўлишлари керак, унда қирқиладиган полосанинг кенглиги ва уялар кўрсатилган бўлади. Иш куни давомида ана шу шаблон воситасида яганалашнинг сифатини бир неча бор текшириб бориш керак.

Ғўзани қўлда ягана қилиш айниқса масъулиятли ишдир. Шунинг учун ҳам буни тажрибали деҳқонлар ўтказса яхши бўлади. Яганалаш қўлда ўтказилганида уяларнинг қоқ марказида бақувват ўсимликлар қолдирилиб уянинг икки четидаги ортиқча, заиф ниҳолларни юлиб ташлаш керак. Бунда шуни унутмаслик керакки, уяларда қолдириладиган ўсимликларнинг оралари икки-уч сантиметрдан кам бўлмаслиги керак.

Яганалаш ўтказилаётган пайтда бир йўла бегона ўтларни ҳам илдизи билан юлиб кетиш зарур.

Ғўзани қўлда яганалаш пайтида чигити ола чиққан жойлар бўлса яхши намланган ёки ивитилган чигитларни ҳар бир уяга уч-тўрттадан экиб кетиш керак. Шунингдек карта четлари, ўқариқ бўйлари, тутзорларнинг атрофларига ҳам яганалаш пайтида чигит экиб, гектарларнинг тўла бўлиши учун зарур тадбирларни амалга ошириш лозим. Шунга эришиш керакки, бирон қарич ер ҳам бекор қолмасин.

А. ИМОМАЛИЕВ,
Тошкент қишлоқ хўжалиги институти ректори, биология фанлари доктори, профессор.
А. ШЛЕЙХЕР,
пахтачилик кафедрасининг мудири, профессор.
Н. СИМОНГУЛЯН,
генетика кафедрасининг мудири, доцент.
Н. НОРМУҲАМЕДОВ,
пахтачилик кафедрасининг доценти.

КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ ВА СССР МИНИСТРЛАР СОВЕТИДА

КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ ВА СССР МИНИСТРЛАР СОВЕТИ «1971—1975 ЙИЛЛАРДА ЕРЛАРНИ МЕЛИОРАЦИЯ ҚИЛИШНИ ЯНАДА РИВОЖЛАНТИРИШ ВА ШУ ЕРЛАРНИ ЭКИШ УЧУН ЎЗЛАШТИРИШ ЧОРАЛАРИ ТЎҒРИСИДА» ҚАРОР ҚАБУЛ ҚИЛДИЛАР.

Қарорда айтиладики, КПСС Марказий Комитетининг 1966 йил май ва 1970 йил июль Пленумлари қарорларига мувофиқ, мамлакатда ерларни мелиорациялаш соҳасида катта ишлар қилинмоқда. Бу эса қишлоқ хўжалигини юксалтиришга ва деҳқончилик ҳамда чорвачилик маҳсулотларини етиштиришни кўпайтиришга ёрдам беради.

Кейинги йилларда мелиорация қилинган ерларда қишлоқ хўжалик экинлари ҳосилдорлиги ортди, пахта, дон, сабзавот, илдиз мевали экинлар ва бошқа қишлоқ хўжалик маҳсулотларининг ялпи ҳосили анча кўпайди.

Шу билан бирга мелиорация ишларининг суръатлари ҳали ҳозирги талабларга мос эмас, суғориладиган ва захи қочирилган ерлардан фойдаланиш соҳасида эса жиддий камчиликлар бор.

Мелиорация ишларининг суръатларини анча жадаллаштириш ва ерларни мелиорация қилиш техника даражаси ҳамда иқтисодий самарадорлигини ошириш мақсадида КПСС Марказий Комитети ва ССР Иттифоқи Министрлар Совети иттифоқдош республикалар Компартиялари Марказий Комитетларига ва Министрлар Советларига, СССР Қишлоқ хўжалиги министрлигига, СССР Мелиорация ва сув хўжалиги министрлигига, «Союзсельхозтехника»га, маҳаллий партия, совет, қишлоқ хўжалиги ва сув хўжалиги органларига қуйидаги ишларни бажаришни топширдилар:

ерларни мелиорация қилишдаги мавжуд камчиликларга барҳам берилсин ва суғориладиган ҳамда захи қочирилган ерлардан тўлароқ ва самаралироқ фойдаланиш таъминлансин; колхоз ва совхозларда ташкилий ва техникавий тадбирлар комплекси амалга оширилсин, токи мелиорация қилинган ерларнинг ҳар гектари бошига қишлоқ хўжалик экинларидан юқори ҳосил олинсин; мелиорация системаларининг техникавий даражаси анча оширилсин, қишлоқ хўжалик ишларининг сифати анча яхшилансин ва бу ишларнинг қиймати пасайтирилсин;

1971—1975 йилларда давлат капитал маблағлари ҳисобига 3 миллион гектар майдондаги суғориладиган ерларни (ёғин сувлари билан суғориладиган ерларни ҳам) ишга солиш ва захкаш районларда 5 миллион гектар майдондаги мелиорация системаларини қуриш (шу жумладан, захни қочирадиган системаларни тиклаш) шунингдек, 3 миллион гектар майдонда ёпиқ дренаж қуриш, шу билан бирга захини қочириш талаб этилмайдиган 9,5 миллион гектар майдонда маданий-техникавий тадбирларни ўтказиш таъминлансин. Колхозларнинг ерларни суғориш ва захини қочириш ва мелиорация соҳасидаги бошқа тадбирларни ўз маблағлари ҳисобига амалга ошириш борасидаги ташаббуси бутун чоралар билан қўллаб-қувватлансин ва ишда уларга ҳар томонлама ёрдам берилсин,

1975 йилда суғориладиган ерларда дон етиштириш (шу жумладан, шоли етиштириш) 10-12 миллион тоннага етказилсин. Каховка суғориш системасини, Шимолий Қрим, Катта Ставрополь ва Саратов каналларини, Право-Егорлик, Куйбишев суғориш системалари ва бошқа суғориш системаларини қуриш суръатлари анча оширилсин, шунингдек янги сув хўжалиги объектларини қуришга киришилсин, токи ана шу асосда мамлакатимизнинг қурғоқ зонасида муттасил дон етиштириладиган йирик районларни вужудга келтириш учун катта ер массивларини суғориш таъминлансин;

1975 йилда шоли етиштириш 2 миллион тоннага етказилсин. Шу мақсадда Краснодар сув омбори қурилиши тугаллансин, Қозоғистон, Ўзбекистонда, Украинада, Узоқ Шарқда, Доғистон АССРда, Ростов областида ва Волга дарёси этакларида шоли экиладиган ерларни суғориш ривожлантирилсин;

пахта экиладиган зонада зарур коллектор-зовур шоҳобчалари қурилиши ва ишлаб турган суғориш системаларини сув билан кўпроқ таъминлаш соҳасидаги ишлар 1976 йилга бориб асосан тугаллансин. 1971—1975 йилларда Мирзачўл ва Шеробод даштларидаги ва Ёвон—Обикийик водийсидаги ерларни суғориш ва ўзлаштириш тамомлансин, Тахиатош гидроузелини, Андижон сув омборини, Наманган ва Аму — Бухоро каналларини қуриш тугаллансин, шунингдек, Қоракум канали зонасида ерларни суғоришни янада ривожлантириш ва Қарши даштларида ҳамда бошқа объектларда бажариладиган иш суръатларини жадаллаштириш таъминлансин;

хусусан РСФСРнинг қора тупроқли бўлмаган областларида, Узоқ Шарқда ва Полесье паст текислигида ерларни суғориш, маданий-техникавий ишлар ва бошқа ишларнинг суръатлари оширилсин; Зауральеда ерларни мелиорация қилиш соҳасидаги ишлар қизитиб юборилсин. Мамлакатнинг барча районларида ўзлаштирилган яйловлар ва яхшиланган пичанзор ўтлоқлар вужудга келтирилсин;

дашт районларда ва баланд тоғли районларда яйловлардан фойдаланиш анча яхшилансин, шунингдек жун (хусусан майин жун), қўй гўшти ва қоракўл тери етиштиришни кўпайтириш мақсадида қўйчиликни ривожлантириш учун янги яйловларга сув чиқарилсин ҳамда яйловлардаги мавжуд ўтлоқларнинг озуқа маҳсулдорлиги оширилсин;

сабзавот, мева, узум, чой ва бошқа қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштиришни кўпайтириш учун ерларни суғориш ва захини қочириш янада ривожлантирилсин.

1971—1975 йилларда мелиорация ишлари программасининг бажарилишини таъминлаш учун давлат капитал маблағларидан 26,6 миллиард сўм ажратиш кўзда тутилади. СССР Госплани, СССР Госснаби ва иттифоқдош республикаларнинг Министрлар Советлари сув хўжалиги ташкилотларини зарур материал-техника ресурслари билан таъминлашлари лозим. Мелиорация ишларини бажариш учун 37,5 минг экскаватор, 38 минг бульдозер, 26 минг скрепер ва бошқа кўпгина машиналар ажратиш кўзда тутилган.

СССР Мелиорация ва сув хўжалиги министрлигига, СССР Қишлоқ хўжалиги министрлигига, иттифоқдош республикаларнинг Министрлар Советларига қуйидаги ишларни бажариш топширилди.

Суғориш ва ернинг захини қочириш системаларини ҳамда гидротехника иншоотларини лойиҳалаш ва қуриш ишларини янада яхши йўлга қўйиш таъминлансин, тузилган лойиҳаларда ортиқча сарфлар бўлишига йўл қўйилмасин, мелиорация системалари ва иншоотлар лойиҳаларини ишлаб чиқиш ҳамда экспертизадан ўтказиш анча жадаллаштирилсин, уларни қуриш муддатлари қисқартирилсин;

экинларни, кўчатларни ва бошқа экинзорларни суғоришда механизация ҳамда автоматлаштириш кенг жорий қилинсин, ғоят унумли ишлайдиган ва агротехника талабларига мос бўлган ёмғир ёғдириш ва суғориш машиналаридан фойдаланилсин, шунингдек, яйловларга сув чиқаришда механизациялаштирилган ҳамда автоматлаштирилган системалар қурилсин;

захкаш ва ботқоқ ерларнинг захини қочириш соҳасидаги ишлар асосан ёпиқ дренаж қуриш йўли билан амалга оширилсин, зарур бўлган жойларда сув қабул қилиб олувчи дарёларнинг оқимини тартибга солиш учун сув омборлари ва иншоотлар қурилиши ҳамда ерларнинг захини қочирган пайтда сув режимини икки томонлама тартибга солувчи системалар қурилиши тезлатилсин; тартибга соладиган ва сувни чиқариб юборадиган шохобчалар қурилиши захи қочириладиган ерларни ўзлаштириш, уларнинг юза томонини текислаш ҳамда бошқа тадбирларни қўриш билан бирга қўшиб олиб борилсин, токи захи қочирилган ерларни ишга солиш ва уларни ўзлаштириш ўртасида узилиш рўй беришига йўл қўйилмасин.

Ерларни мелиорация қилиш йўналишлари ва бу ишларни навбатма-навбат бажаришни асослаб бериш мақсадида 1971—1975 йилларда энг муҳим дарёлар ва мамлакат ичкарисидаги денгизлар ҳамда кўллар ҳавзаси бўйича сув ресурсларидан комплекс фойдаланиш ҳамда бу ресурсларни сақлаш схемаларини, шунингдек, ғоят захкаш зонадаги асосий районларда ерларни комплекс мелиорация қилиш схемаларини ишлаб чиқишни тугаллаш зарур, деб топилди. СССР Мелиорация ва сув хўжалиги министрлигига манфаатдор министрликлар ва идоралар билан биргаликда Шимолдаги дарёлар сувининг бир қисмини Волга дарёси ҳавзасига ва Сибирь дарёлари сувининг бир қисмини Сирдарё ҳамда Амударё ҳавзаларига оқизиш соҳасида илмий-тадқиқот ва лойиҳалаш-қидириш ишларини уюштириш тадбирларини ишлаб чиқиш топширилди.

СССР Энергетика ва электрлаштириш министрлигига 1973 йилда Чорвоқ гидроузели қурилишини, 1975 йилда эса Тахиатош ва Тўхтагул гидроузеллари қурилишини тугаллаш ҳамда 1973 йилда Норак ГЭСи сув омборига камида 1,5 миллиард куб метр сув қуйилишини таъминлаш таклиф этилди.

Ерларни мелиорация қилиш юзасидан белгиланган программани муваффақиятли бажариш учун мамлакатнинг кўп министрликлари ва идоралари бу ишга жалб этилади.

Трактор ва қишлоқ хўжалик машинасозлиги министрлигига, Қурилиш, Йўл ва Коммунал машинасозлиги министрлигига ҳамда бошқа бир қанча министрликларга 1971—1975 йилларда қишлоқ хўжалик экинларини суғориш учун керакли машиналар ва ускуналар ишлаб чиқаришни таъминлаш, шунингдек мелиорация соҳасида ғоят унумли ишлайдиган тракторлар ҳамда машиналар лойиҳасини тузиш ва тайёрлашни таъминлаш топширилди.

СССР Авиация саноати министрлигига, Қора металлургия министрлигига ҳамда Енгил саноат ва озиқ-овқат саноати машинасозлиги ва рўзғор асбоблари министрлигига 1971—1975 йилларда ёмғир ёғдирадиган ва суғорадиган машиналар учун ҳамда кўчма насос станциялари учун алюминийдан ясалган юпқа трубалар ва пўлатдан ишланган рухланган юпқа трубалар ва улар учун туташтирувчи деталлар ва арматуралар ишлаб чиқаришни таъминлаш топширилди.

СССР Қурилиш, Йўл ва Коммунал машинасозлиги министрлигига, СССР Саноат қурилиши министрлигига, СССР Оғир индустрия корхоналари қурилиши министрлигига, СССР Қурилиш министрлигига, СССР Энергетика ва электрлаштириш министрлигига ҳамда Ўрта машинасозлик министрлигига 1973—1977 йилларда мелиорация ишлари учун машина ва ускуналар ишлаб чиқарувчи заводларни қуриш ҳамда уларни ишга туширишни таъминлаш топширилди.

СССР Қора металлургия министрлигига шу беш йилликда мелиорация қурилиши ва экинларни сув билан таъминлаш учун катта диаметрли пайванд трубаларини ва ёмғир ёғдирадиган установкаларни тайёрлаш мақсадида электр билан пайванд қилинган юпқа трубалар ишлаб чиқариш ва етказиб бериш топширилди.

Иттифоқдош республикаларнинг Министрлар Советларига 1971—1975 йилларда норуда қурилиш материалларини сув хўжалиги ташкилотларига ажратиб бериш ҳамда посёлкаларни телефонлаштириш, радиолаштириш, газлаштириш ҳамда автомобиль йўллари қурилиши соҳасида улар учун зарур ҳажмдаги ишларнинг бажарилишини таъминлаш топширилди.

СССР Қишлоқ хўжалиги министрлигига, СССР Олий ва ўрта махсус таълим министрлигига ва иттифоқдош республикаларнинг Министрлар Советларига «гидромелиорация» ва «гидромелиорация ишларини механизациялаш» ихтисослари бўйича олий ўқув юртларига студентларни кўпроқ қабул қилиш, шунингдек суғориладиган ва захи қочирилган ерларда деҳқончилик бўйича агрономлар тайёрлаш ва бунда халқ хўжалигининг ана шу мутахассисларга бўлган эҳтиёжларини тўлароқ қондиришни таъминлаш таклиф этилди.

Иттифоқдош республикаларнинг Министрлар Советларига, СССР Қишлоқ хўжалиги министрлигига ҳамда СССР Мелиорация ва Сув хўжалиги министрлигига давлат корхоналари (ташкилотлари) ва колхозларнинг эҳтиёжларига мувофиқ ва гидромелиоратив ишларни механизациялаш ва гидромелиорация бўйича техниклар тайёрлашни таъминлаш топширилди.

Қарорда ерларни мелиорация қилиш юзасидан 1971—1975 йилларга мўлжалланган программани бажаришга қаратилган бошқа бир қанча тадбирлар ҳам кўзда тутилган.

ОБЛАСТЬ РАЙОНЛАРИДА ЧОРВАЧИЛИК МАҲСУЛОТЛАРИ ТАЙЁРЛАШНИНГ БОРИШИ ТЎҒРИСИДА 1971 ЙИЛ 1 МАЙГАЧА БЎЛГАН МАЪЛУМОТ

(Ярим йиллик планга нисбатан процент ҳисобида).

Районлар	Гўшт	Сут	Тухум	Жун
Оққўрғон	92,6	71,7	213,2	44,4
Оржоникидзе	85,6	56,0	88,6	53,0
Бекобод	79,2	63,4	123,9	50,6
Бўка	74,3	79,0	167,4	43,9
Калинин	71,8	60,9	47,3	11,5
Янгийўл	63,3	61,4	223,0	24,6
Пискент	61,6	61,5	82,8	7,1
Ўрта Чирчиқ	59,3	68,0	70,1	7,8
Юқори Чирчиқ	55,2	75,8	108,6	7,1
Бўстонлик	53,7	68,5	132,0	3,2
Тошкент тайёрлов идораси	—	—	—	148,6
Область бўйича	67,1	65,7	76,6	15,9

ЎЗБЕКИСТОН КОМПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИ ВА МИНИСТРЛАР СОВЕТИДАН

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми ва Министрлар Совети чуқур қайғу билан маълум қиладиларки, таниқли олим, Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг академиги, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг аъзоси, Тошкент политехника институтининг ректори Муҳаммад Тошевич **Ўразбоев** узоқ давом этган оғир касалликдан кейин 1971 йил 9 майда 65 ёшида вафот этди.

ДЎСТОНА УЧРАШУВ

9 май куни КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежневнинг Вьетнам Меҳнаткашлар партияси Марказий Комитети биринчи секретари ўртоқ Ле Зуан билан учрашуви бўлди.

КПСС Марказий Комитети секретари ўртоқ К. Ф. Катушев ҳам иштирок этган суҳбат вақтида бундан аввал ўртоқ Л. И. Брежнев билан Вьетнам Меҳнаткашлар партиясининг ўртоқ Ле Зуан бошчилигида КПСС XXIV съездида қатнашган делегацияси ўртасида бўлган учрашув чоғида халқаро аҳвол ва икки томонлама муносабатларнинг бир қанча муҳим масалалари юзасидан бўлган фикрлашув давом эттирилди. КПСС марказий Комитетининг Бош секретари билан Вьетнам Меҳнаткашлар партияси Марказий Комитетининг биринчи секретари ҳар иккала томон КПСС билан Вьетнам Меҳнаткашлар партияси, Совет Иттифоқи билан Вьетнам Демократик Республикаси ўртасидаги муносабатларни, жанговар дўстлик, бирдамлик ва ҳар томонлама қардошларча ҳамкорликни янада ривожлантиришга муттасил ва қизғин интилаётганлигини тасдиқладилар.

Учрашув тўла якдиллик ва самимийлик вазиятида ўтди.

— Вой-бўй, беда жуда ўсиб кетибди-ку, қачон ўрасиз...
— Шошаверманг оғайни, ҳали беш-олти тупи гуллагани йўқ...

М. Воробейчиков чизган расм.

ЛЕНИН ЙЎЛИДАН — КОММУНИЗМ САРИ

КПСС XXIV СЪЕЗДИ МАТЕРИАЛЛАРИНИ ЎРГАНУВЧИЛАРГА ЁРДАМ

Совет Иттифоқи Коммунистик партиясининг XXIV съезди партиямиз ва мамлакатимиз тарихида, халқаро коммунистик ҳаракат тарихида муҳим босқич бўлди. Съезд КПССнинг сиёсий, иқтисодий, мафкуравий ва ташкилотчилик фаолиятига доир актуал масалаларни қараб чиқди, совет халқи қаҳрамонона меҳнатини якунлади, навбатдаги беш йиллик учун ички сиёсат, хўжалик қурилишининг асосий йўлларини, партия билан давлатнинг ташқи сиёсатини коллектив бўлиб ишлаб чиқди. Съезд Ленин партиясининг юксак сиёсий етуклигини ва монолит жипслигини, унинг омма билан узвий алоқасини, марксизм-ленинизмга, пролетар интернационализмига чексиз содиқлигини намойиш қилиб кўрсатди.

Съезд қарорлари ва ҳужжатлари жуда катта ғоявий-назарий ва амалий аҳамиятга эга. Уларда мамлакатимизда коммунистик қурилишнинг, жаҳон социалистик системаси позицияларини, халқаро коммунистик ҳаракат бирлиги ва жипслигини янада мустаҳкамлаш учун, халқларнинг тинчлиги, миллий ва социал озодлиги иши учун, социализм учун курашнинг энг муҳим вазифалари ўртага қўйилди ва асослаб берилди. Съезд материалларини кенг ва ҳар томонлама пропаганда қилишни авж олдириб юбориш, шу материалларнинг мазмунини ҳар бир коммунистга, ҳар бир совет кишисига батафсил тушунтириб бериш — партия ташкилотларининг энг муҳим вазифасидир. «Съездимиз қарорларининг моҳияти ва аҳамиятини меҳнаткашларга чуқур тушунтириб бериш партия пропаганда ва агитация — оммавий ишида яқин вақт ичидаги энг асосий вазифалардан бири бўлиши лозим», — деди ўртоқ Л. И. Брежнев КПСС Марказий Комитети номидан партия съездида қилган ҳисобот докладида. Шу мақсадда пропаганда, оммавий-сиёсий ва маданий-оқартув ишининг хилма-хил ҳамма форма ва воситаларидан фойдаланиш керак. Чунончи: лекция ва докладлар ўтказиш, партия ва комсомол маорифи системасида машғулотлар, назарий конференциялар, сиёсий ахборотлар ва суҳбатлар ўтказиб туриш, матбуотда назарий мақолалар ва маслаҳатлар эълон қилиш, оммавий ва илмий адабиёт нашр этиш, радио ва телевидение орқали эшиттириш ва кўрсатувлар бериб бориш лозим.

КПСС Марказий Комитетининг ҳисобот доклади, СССР халқ хўжалигини ривожлантиришнинг 1971—1975 йилги беш йиллик планига доир Директивалар, съезд қарорлари шу ўқув йилида партия маорифи ва комсомол сиёсий маорифи системасининг ҳамма бўғинларида ўрганилади. Бошланғич сиёсий мактаблар, марксизм-ленинизм асослари мактабларида, шунингдек, комсомол тўгаракларида қуйидаги мавзуларга бағишлаб беш-олти машғулот ўтказиш тавсия қилинади:

1. **СССРнинг халқаро аҳволи. КПССнинг ташқи сиёсий фаолияти** — битта машғулот.
2. **Ҳозирги босқичда партия иқтисодий сиёсатининг асосий масалалари** — иккита машғулот.
3. **Совет жамиятини социал-сиёсий ривожлантириш ва партиянинг вазифалари** — битта машғулот.

Бу йил марксизм-ленинизм асослари мактабларининг программасига «Фан-техника революцияси ва партиянинг иқтисодий сиёсати» деган мавзу киритилган. Бу мавзуни съезд материаллари асосида ўрганишни давом эттириш зарур. «Политическое самообразование» журналида эълон қилинган (журналнинг 1971 йил 2, 3, 4, 5-сонларига қаралсин) маслаҳатлар бу ишда яхши ёрдам беради.

Марксизм-ленинизм университетларида, партия ва хўжалик активларининг шаҳар ва район мактабларида, назарий семинарларда КПСС XXIV съезди ўртага қўйган энг муҳим проблемалар юзасидан лекциялар ўқиш ва 3—4 суҳбат ўтказиш кўзда тутилади. Таълимнинг ташкилий турларига жалб қилинмаган ҳамма коммунистларнинг съезд материалларини ўрганишини ташкил қилиш ҳам зарур.

Пропаганданинг оммавий формалари бўлган халқ университетлари, коммунистик меҳнат мактаблари, лекторийларда съезд материалларига бағишлаб лекциялар ўқиш ва машғулотлар ўтказиш ўқув планлари ва программаларини тегишли мавзулар билан тўлдириш тавсия этилади.

Партия комитетлари, сиёсий маориф уйлари ва кабинетлари съезд ўртага қўйган асосий проблемалар юзасидан пропагандистларнинг семинарларини тайёрлаб ўтказишлари, уларни маҳаллий материал билан бойитилган методик қўлланмалар билан таъминлашлари, съезд делегатлари билан учрашувларни, раҳбар партия, совет, хўжалик ва комсомол ходимларининг чиқишларини уюштиришлари лозим. Сиёсий маориф уйлари ва кабинетларида, клубларда, маданият саройларида, кутубхоналарда ва қизил бурчакларда съездга бағишланган адабиётлар ва тасвирий материаллар кўргазмасини ташкил қилиш фойдали бўлади.

Қуйида КПСС XXIV съезди материалларини ўрганувчилар учун методик маслаҳатлар берилган. Сиёсий машғулотларнинг раҳбарлари, лекторлар, докладчилар бу материаллардан тингловчиларнинг савиясига, партия ва комсомол маорифи системаси ҳар бир бўғинининг ўзига хос хусусиятларига қараб фойдаланишлари лозим. Масалан, назарий семинарлар, марксизм-ленинизм университетлари, партия ва хўжалик активларининг шаҳар ва район мактабларида съезд ўртага қўйган назарий проблемаларни ҳаёт билан боғлаб ўрганишга кўпроқ эътибор бериш, тингловчиларнинг шу проблемалар юзасидан рефератлар тайёрлашларини йўлга қўйиш, ўқув йилининг охирида назарий конференциялар уюштириш мақсадга мувофиқ бўлади.

Партия ўқувининг ўрта ва бошланғич бўғинларида, комсомол сиёсий маорифида машғулотлар ўтказиш методикаси ҳам ўзига хос тартибда олиб борилиши лозим.

Тавсия қилинаётган мавзуларнинг ҳар бирини ўрганишда давомийликни таъминлаш, КПССнинг ички ва ташқи сиёсати бир-бири билан узвий равишда боғлиқ эканлигини, унинг ташкилий-сиёсий ва мафкуравий иши чамбарчас боғланганлигини очиб бериш муҳим. Машғулотларнинг энг асосий вазифаларидан бири — КПСС ўзининг бутун фаолиятида муттасил Ленин йўлидан бораётганлигини, Лениннинг назарий меросига таянаётганлигини давлатимизнинг халқаро обрў-эътибори, унинг ташқи сиёсат соҳасидаги муваффақияти — иқтисодий ва маданий ривожланиш, халқ фаровонлигини ошириш юзасидан белгиланган режаларнинг амалга оширилиши оқибат натижада ишчилар, деҳқонлар, зиёлиларнинг, партия, совет, касаба союз, хўжалик кадрларининг қунт билан қиладиган онгли меҳнатига боғлиқ эканлигини кўрсатиб беришдан иборат.

Съезд материалларининг пропагандаси тўққизинчи беш йиллик топшириқларини амалга оширишга, янги резервларни аниқлашга, меҳнаткашларнинг активлигини ривожлантиришга, партия, комсомол ташкилотларининг фаолиятини яхшилашга ёрдам бериши керак. Шу мақсадда машғулотларда маҳаллий материаллардан кенг фойдаланиш зарур. Масалан, саноат корхоналарида, қурилишларда, транспортда, илмий тадқиқот ташкилотларида ишлайдиган мактаблар ва семинарларда вақтнинг бир қисмини экономиканинг мазкур тармоғини ривожлантириш вазифаларини муҳокама қилишга бағишлаш ўринли бўлади. Қишлоқ жойлардаги машғулотларда бутун диққат-эътиборни қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришини янада юксалтириш проблемаларига қаратиш фойдали.

Меҳнаткашларни ғоявий тарбиялаш, буржуа идеологиясига қарши кураш масалаларига лекция ва машғулотларда катта ўрин берилиши керак.

Кўргазмали қўлланмалар. техника воситалари пропагандистларга катта ёрдам беради. Тингловчиларга КПСС XXIV съездига бағишланган ҳужжатли фильмларни, тегишли телевизион кўрсатувларни кўрсатиш тавсия этилади. Машғулот раҳбари ўзи мустақил равишда ёки тингловчилар ёрдамида совет экономикасини, ўз корхонаси, колхози, совхозини ривожлантириш якунлари ва истиқболларини тасвирлайдиган диаграммалар, графикалар тайёрлаши мумкин.

КПСС XXIV съезди қарорлари ва материалларини пропаганда қилиш қисқа муддатли кампания эмас. Бу иш мунтазам равишда ва атрофлича, юксак ғоявий-назарий даражада, республика, область, шаҳар, район, корхона, колхоз, совхоз, муассаса олдида турган конкрет вазифалар билан пухта боғлаб олиб борилиши, коммунистларнинг ташкилий ва сиёсий иш савиясини оширишга, уларни ғоявий-назарий жиҳатдан чиниқтиришга, меҳнаткашларнинг съезд қарорларини бажариш учун, коммунистик қурилиш вазифаларини амалга ошириш учун курашдаги коммунистик онглилигини ва ижодий ташаббусини ўстиришга ёрдам бериши керак.

СССРНИНГ ХАЛҚАРО АҲВОЛИ КПССНИНГ ТАШҚИ СИЁСИЙ ФАОЛИЯТИ

КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежневнинг партия Марказий Комитети номидан қилган ҳисобот докладида кейинги беш йил ичида халқаро майдонда рўй берган катта социал-сиёсий ўзгаришлар ҳар томонлама ва муфассал очиб берилди. Бу ўзгаришларнинг энг каттаси шуки, социализм кучлари билан империализм кучлари ўртасида бўлаётган кескин кураш давомида Совет Иттифоқининг халқаро позициялари мустаҳкамланди, жаҳон социалистик системасининг роли ошди. Халқаро ишчилар ҳаракати ва халқларнинг миллий озодлик кураши янги ғалабаларга эришди.

Совет ташқи сиёсати партия томонидан қўйилган вазифани — социализм ва коммунизм қуриш учун энг қулай шароитларни таъминлаш, янги жаҳон уруши хавфининг олдини олиш вазифасини муваффақиятли ҳал қилмоқда.

Ушбу мавзуни қуйидаги намунавий план асосида ўрганиш тавсия этилади:

1. **Социалистик мамлакатлар дўстлиги ва ҳамкорлигини янада ривожлантириш.**
2. **Империализм — халқларнинг, ижтимоий тараққиётнинг душмани. Халқлар империализмга қарши.**
3. **Совет Иттифоқининг тинчлик ва халқлар хавфсизлиги учун кураши. Империалистик агрессия сиёсатига зарба.**

Партиянинг ташқи сиёсий фаолиятини КПСС Марказий Комитетининг ҳисобот доклади, съезд резолюцияси асосида анализ қилаётганда ленинча ташқи сиёсатнинг энг муҳим асосий белгиларини қисқача тавсифлаб ўтиш мақсадга мувофиқ бўлади. Ташқи сиёсатнинг мана шундай энг муҳим белгилари қуйидагилардан иборат:

— КПСС билан социалистик давлатнинг ташқи ва ички сиёсати илмий характерга ва узвий бирликка эга; Совет Иттифоқининг иқтисодий ва ҳарбий қувватига таянаётган ташқи сиёсат жамиятни революцион йўл билан ўзгартириш, социализм ва коммунизм қуриш воситаларидан бири бўлиб келди ва шундай бўлиб қолмоқда;

— Ташқи сиёсатимизнинг интернационал моҳияти. Бу сиёсат бутун дунёдаги революцион, прогрессив кучлар билан бирдамлик асосига қурилган бўлиб, халқаро майдондаги синфий курашнинг актив омилидир;

— изчил антиимпериалистик йўлдан бораётган совет ташқи сиёсати тинчликни сақлаш учун, халқлар дўстлиги ва хавфсизлиги учун оғишмай ва зўр бериб курашмоқда. Бу сиёсат чуқур демократик ва инсонпарвар сиёсатдир.

СССР ташқи сиёсатининг мана шу белгилари ва хусусиятлари КПСС XXIV съездида келажакка мўлжалланган ташқи сиёсат йўлини ишлаб чиқиш жараёнида янги куч билан намоён бўлди.

1.

КПСС XXIV съездининг материалларида халқларнинг жаҳон социалистик ҳамдўстлиги қандай ривожланганлиги, унинг муваффақиятлари ва янги проблемалари маркча-ленинча чуқур анализ қилиб берилди.

Жаҳон социалистик системаси — ҳозирги замоннинг асосий революцион кучидир. Социализм эксплуататорлик тузуми ўрнида социал адолат жамияти қуриб, инсоният олдида турган туб масалаларни муваффақиятли ҳал қилиб бермоқда. Социалистик мамлакатлар ҳозирги замоннинг янги жаҳон урушининг олдини олишдек энг муҳим проблемасини ҳал қилишга асосий ҳисса қўшмоқдалар.

Жаҳон социалистик системаси чорак асрдан бери яшаб келмоқда. Шу вақт ичида социалистик тузум ўзининг ҳаётий кучини яққол исботлади, ижтимоий тараққиётнинг қудратли тезлаткичи бўлиб қолди. Социалистик мамлакатларнинг муваффақиятлари бутун антиимпериалистик ҳаракатнинг моддий негизини мустаҳкамламоқда, тинчлик, демократия ва социализм кучларининг империализмга нисбатан устун бўлиб чиқишига ҳал қилувчи даражада ёрдам бермоқда, империализмга қарши ҳужумни давом эттирмоқ учун, озодлик ва социал тараққиёт йўлида курашаётган халқларга ёрдам кўрсатмоқ учун янги имкониятлар яратиб бермоқда. Кейинги йилларда социалистик мамлакатларнинг иқтисодий қуввати анча кўпайди, социализмнинг сиёсий негизлари мустаҳкамланди, халқ фаровонлиги ошди. «Ўтган беш йил, — деди ўртоқ Л. И. Брежнев, — қардош мамлакатлар ва партиялар коллектив тажрибасининг хазинасига ўзининг катта ҳиссасини қўшди».

Жаҳон системасига айланган социализм социал, иқтисодий ва сиёсий қонуниятларни келтириб чиқарди, бу қонуниятлар орасида энг муҳимларидан бири шуки, давлатлар ўртасидаги муносабатларнинг янги типи ривожланиб бормоқда. Бу муносабатлар идеологиянинг бирлигига, иқтисодий ва сиёсий тузумнинг, барча социалистик мамлакатлардаги меҳнаткашлар туб манфаатлари ва мақсадларининг муштараклигига асосланмоқда.

Эндиликда жаҳон социалистик системаси ривожланишнинг шундай босқичида турибдики, бу босқичда унинг имкониятларидан тўла фойдаланиш қардош мамлакатларнинг куч ва ғайратини бутун система доирасида координациялашга, ҳар бир мамлакатда ижтимоий ишлаб чиқаришнинг самарадорлигини оширишга кўп жиҳатдан боғлиқдир.

Социализм мамлакатларининг дўстлиги ва жипслиги марксизм-ленинизм, пролетар интернационализми асосида мустаҳкамланиб бораётганлиги улар ўртасидаги ўзаро муносабатларнинг ривожланишида ҳукмрон тенденция бўлиб қолди. Бунга коммунистик партияларнинг ҳар томонлама ҳамкорлиги ёрдам бермоқда. Қардош партиялар социализм ва коммунизм қуришнинг принципиал проблемаларини биргаликда ишлаб чиқмоқдалар, халқаро сиёсат масалаларида муштарак йўлни коллектив бўлиб белгилаб олмоқдалар ва координация қилмоқдалар, бир-бирларининг тажрибалари билан бойимоқдалар, ижтимоий ривожланиш жараёнида пайдо бўлаётган проблемаларни ва қийинчиликларни шу асосда муваффақиятли равишда ҳал этмоқдалар.

Социалистик мамлакатларнинг кўп томонлама сиёсий ҳамкорлиги айниқса катта аҳамиятга эга. Улар ташқи сиёсат соҳасида қилаётган ҳаракатларида социализм ғалабаларини ҳимоя қилиш, тинчлик ва халқаро хавфсизликни таъминлаш, империализмга, унинг агрессив сиёсатига қарши олиб борилаётган курашда халқаро ишчилар синфини ва миллий озодлик ҳаракатини қўллаб-қувватлаш мақсадини кўзламоқдалар. Варшава шартномаси ташкилоти қардош мамлакатларнинг ташқи сиёсий фаолиятини координациялаштирувчи асосий марказ бўлиб турибди.

Социалистик мамлакатларнинг бирлиги социализм лагерини ҳужум қилиб заифлантиришга уринаётган, меҳнаткашларнинг социалистик ғалабаларини қўпориб ташлаш ва йўқ қилиб юборишга уринаётган кучлар йўлида мустаҳкам ғов бўлиб турганлигини турмуш тажрибаси яққол кўрсатиб турибди. Чехословакияда 1968-1969 йилларда империализм ва контреволюция кучлари вужудга келтирган сиёсий танглик шароитида Совет Иттифоқи социализм ғалабаларини ҳимоя қилишда Чехословакияга қардош мамлакатлар билан бирга интернационал ёрдам кўрсатди. Чехословакия Коммунистик партияси Марказий Комитетининг биринчи секретари ўртоқ Густав Гусак КПСС XXIV съездида сўзлаган нутқида бундай деди: «Совет Иттифоқи Коммунистик партияси, Совет ҳукумати ва совет халқи чехословак коммунистларининг социализм учун ташвишланаётганликларини тушиниб, уларнинг илтимосларига биноан ёрдам бердилар, бунинг учун биз уларга мана шу съезд минбарида туриб ўзимизнинг чин кўнгилдан ташаккуримизни изҳор қиламиз. Бу интернационал ёрдам мамлакатимизни граждан урушидан, контреволюциядан қутқариб қолди ва социализм ғалабаларини сақлаб қолишимизга имкон берди». Чехословакия Социалистик Республикасининг коммунистлари ўз бошларига тушган ташвишларни эндиликда муваффақиятли равишда енгиб бўлдилар. Меҳнаткашлар Чехословакия Коммунистик партиясининг социализмни янада ривожлантиришга қаратилган сиёсий йўлини актив равишда қўллаб-қувватламоқдалар, чунки улар ўз тақдирлари социализмга боғлиқ эканлигини жуда яхши биладилар.

Ўзаро иқтисодий ёрдам Кенгашининг фолияти давлатлар ўртасидаги янги типдаги муносабатларнинг амалий ифодаси бўлиб турибди, янги жамият қуришда пролетар интернационализми принципларини ўзида мужассамлаштирмоқда. Ўзаро иқтисодий ёрдам Кенгаши социалистик мамлакатлар ўртасидаги ҳамкорликни тенглик ва суверенитет асосида ривожлантиришда муҳим роль ўйнамоқда. давлатлараро муносабатларда ўзаро манфаатли ва ўртоқларча ўзаро ёрдамлашиш принципини қандай қилиб ўтказиш намунасини кўрсатмоқда. Социалистик мамлакатлар халқ хўжалиги алоқаларини кенгайтириш ва чуқурлаштиришда жиддий муваффақиятларга эришдилар. Вазифа шуки, ишлаб чиқаришни ихтисослаштиришни ва кооперацияни чуқурлаштира бериш, фан ва техниканинг энг янги муваффақиятларига, ишлаб чиқаришнинг энг рентабель ва илғор турларига асосланиб хўжалик планларини бир-бирига маҳкамроқ боғлаш, социалистик давлатларни иқтисодий интеграция қилиш йўлидан бора бериш керак. Бу вазифаларнинг ҳал қилиниши жаҳон социалистик системасини капитализм билан бўлаётган иқтисодий мусобақада янги марраларга олиб чиқади, жаҳон экономикаси ва сиёсатида социализмнинг позициясини тағин ҳам кўпроқ кучайтиради, унинг халқаро ривожланишга ўтказаётган таъсирини янги босқичга кўтаради. КПСС Марказий Комитетининг партия XXIV съездига қилган ҳисобот докладида, Ўзаро иқтисодий ёрдам Кенгаши аъзолари бўлган социалистик мамлакатлардаги қардош партиялар раҳбарларининг съезддаги нутқларида шу фикр яққол ифодаланди.

КПСС Марказий Комитетининг ҳисобот докладида қайд қилиб ўтилганидек, жаҳон социалистик системасининг қудратини янада ўстиришга бутун чоралар билан кўмаклашишни Совет Иттифоқи Коммунистик партияси ўзининг интернационал бурчи деб ҳисоблайди. КПСС қардош партияларнинг бирлиги учун, социалистик мамлакатларни марксизм-ленинизм асосида жипслаштириш учун ҳормай-толмай курашмоқда ва бундан буён ҳам курашаверади. Хитой раҳбарларининг марксизм-ленинизм таълимотини бузишга, халқаро коммунистик ҳаракатга нифоқ солишга, империализмга қарши курашувчиларнинг сафларини бузишга уринаётганлигига бизнинг партиямиз кескин равишда қарши чиқмоқда. КПСС-нинг бу позициясини қардош партияларнинг кўпчилиги қизғин равишда қўллаб-қувватламоқда.

Социалистик мамлакатлар социал-иқтисодий тузумининг муштараклиги, туб манфаатлари ва мақсадларининг бир-бирига мослиги мавжуд қийинчиликларни енгишимизнинг, марксизм-ленинизм, пролетар интернационализми принциплари асосида социализм системасини янада мустаҳкамлашимизнинг гаровидир.

КПСС Марказий Комитетининг ҳисобот доклади, съезднинг бошқа ҳужжатлари империализмни чуқур, илмий анализ қилиш намунаси бўлди.

Ҳозирги замон империализмининг ўзига хос хусусиятлари унинг социализм билан муҳолифлик қилиш шароитлари ҳамда фан-техника революцияси талаблари билан изоҳланади. Капитализм дунёдаги янги вазиятга мослашиб олишга интилмоқда.

Бироқ, янги шароитларга мослашиш капитализмнинг система тариқасида стабиллашувини билдирмайди. Унинг умумий кризиси тобора чуқурлашиб бормоқда. Капитализмнинг туб зиддиятлари кейинги йилларда жуда ҳам кескинлашиб кетди. Булар — меҳнат билан капитал ўртасидаги, монополиялар билан халқ ўртасидаги зиддиятлардир, империализм билан мазлум ва қарам мамлакатлар ўртасидаги зиддиятлардир. Империализмнинг эски зиддиятлари кескинлашибгина қолмай, шу билан бирга янги зиддиятлар, жумладан, фан-техника революцияси очиб бераётган катта имкониятлар билан, шу имкониятлардан бутун жамият манфаатлари учун фойдаланиш йўлига ҳозирги замон капитализми солаётган тўсиқлар ўртасидаги зиддиятлар ҳам пайдо бўлмоқда. Империализм илм-фан кашфиётларининг катта қисмини ва беҳисоб моддий ресурсларни қуролланиш пойгасига сарфлаб, миллий бойликларни исроф қилмоқда. АҚШ-да милитаризмнинг ўсиши айниқса хатарли тус олди. Бу мамлакатда кейинги беш йилнинг ўзида ҳарбий мақсадларга салкам 400 миллиард доллар харж қилинди.

Империалистлар ўртасидаги рақобат кураши тобора кескин кенгайиб бормоқда. Америка Қўшма Штатлари, Ғарбий Европа ва Япония ана шу курашнинг маркази бўлиб қолди.

Ўтган беш йил мобайнида империализм ташқи сиёсатининг реакционлиги, халққа қарши характерини кўрсатувчи янги далил-исботлар намоён бўлди. Араб давлатларига қарши қилинган агрессия, мустамлакачиларнинг Гвинеяга бостириб кириш йўлидаги уринишлари, Латин Америкасидаги прогрессив режимларга қарши қўпорувчилик ишлари ана шундан далолат беради. Америка империализмининг Вьетнам, Камбоджа, Лаос халқларига қарши жиноят-корона уруши давом этмоқда. Бу уруш Америка империализмининг агрессив, йиртқичлик моҳиятини тўла-тўкис кўрсатиб турибди ва бутун дунёдаги эрксевар халқларнинг қаҳр-ғазабини қўзғатмоқда.

КПСС Марказий Комитетининг ҳисобот докладида ва съезднинг бошқа материалларида, қардош партиялар делегациялари раҳбарларининг нутқларида империализм халқларнинг манфаатларига тобора кўпроқ муросасизлик билан қаршилик қилаётганлиги кўрсатиб берилди. Кейинги йилларда агрессия ва милитаризм кучлари 30 та уруш ва турли миқёслардаги қуролли можаролар чиқарди. Янги жаҳон урушининг хавфи ҳам батамом бартараф қилинди деб бўлмайди. Меҳнаткашларнинг кенг оммаси, янги-янги жамоатчилик ҳаракатлари империализмга қарши курашга отланмоқда. Капиталистик зулм ва империалистик агрессияга қарши курашаётган кучлар ҳали узоқ ва қийин кураш олиб боришлари лозим бўлади.

Инсониятни империализмдан халос қилиш — ишчилар синфининг ва унинг тинчлик, демократия, миллий мустақиллик ҳамда социализм учун курашаётган иттифоқчилари зиммасига тушган тарихий вазифадир. Бу курашдаги қийинчиликларга ва ҳатто айрим мағлубиятларга қарамай дунёнинг турли районларида прогрессив ижтимоий ўзгаришларнинг хилма-хил жараёни ривожланиб бормоқда. Ишчилар синфи империализм сиёсатига қарши, ўз ҳуқуқлари учун, инсоний ор-номуси учун курашиб, муҳим ғалабаларни қўлга киритмоқда. Янги социал ҳодисаларнинг анализи ижтимоий ривожланишнинг ҳозирги босқичи революцион ва прогрессив кучларнинг янада олға ҳаракат қилиши учун лозим бўлган имкониятлар кўпайиб бораётганлиги билан характерланишини кўрсатади.

ХАЛҚАРО ИШЧИЛАР ҲАРАКАТИ — РЕВОЛЮЦИОН КУЧЛАРНИНГ ЖАНГОВАР АВАНГАРДИДИР

Стачка курашларининг ва бошқа оммавий чиқишларнинг кўлами анча кенгайиб бораётганлиги; меҳнаткашлар синфий онги ва уюшқоқлиги ўсаётганлиги; жамиятнинг энг кенг социал қатламлари курашга қўшилаётганлиги; иқтисодий ва сиёсий талаблар, умум демократик ва социалистик шиорлар бир-бирига маташиб кетаётганлиги; меҳнаткашларнинг турли отрядлари ва уларнинг ташкилотлари, аввало, касаба союзлари бир ёқадан бош чиқариб, биргаликда ҳаракат қилаётганлиги; коммунистларнинг таъсири тобора кучайиб бораётганлиги — капитализм мамлакатларидаги ишчилар ҳаракати ҳозирги фазасининг ўзига хос хусусиятларидир. Съезд материалларини ўрганиш жараёнида пропагандист тингловчилардан бир неча кишига ҳозирги даврда капитал мамлакатларида синфий кураш ривожланаётганлиги тўғрисида қисқа ахборот тайёрлашни топшириши мумкин.

Ишчилар синфининг ҳозирги жанглари янгидан-янги синфий курашларнинг даракчиси бўлиб, бу жанглар пировард натижада туб ижтимоий ўзгаришларга, ишчилар синфининг меҳнаткашлар бошқа табақалари билан иттифоқ бўлиб ҳокимиятни қўлга олишига олиб бориши мумкин.

Съезд халқларнинг миллий озодлик ҳаракати проблемаларига катта эътибор берди. Осиё ва Африкадаги кўпгина ёш давлатларда миллий озодлик учун олиб борилаётган кураш амалда ҳам феодал, ҳам капиталистик эксплуататорлик муносабатларига қарши курашга айланиб кетмоқда. Коммунистик ва миллий демократик партияларнинг КПСС XXIV съезди ишида қатнашган намояндалари ўз нутқларида ёш давлатлар қийинчиликларни қандай бартараф этиб, экономика ва маданиятни ривожлантириш чораларини кўраётганликларини, янги социал муносабатлар ўрнатаётганликларини гапириб беришди. Экономикадаги давлат секторининг ривожланиб бораётганлиги айниқса катта аҳамият касб қилади. Давлат сектори иқтисодий ресурсларнинг тарқоқлигига аста-секин барҳам бериб, бутун куч ва моддий воситаларни умум миллий вазифаларни ҳал этишга тўплаш имконини беради. Эндиликда ёш миллий давлатлар орасида нокапиталистик йўлдан бораётган, келгусида социализм қуришни мўлжаллаётган кўпгина мамлакатлар бор. Бу эса умуман ижтимоий тузум бўлган капитализм позицияларига жуда кучли зарба урилаётганлигини билдиради.

Латин Америкаси халқларининг антиимпериалистик кураши тобора кучайиб бормоқда. Бу қитъа халқлари ҳаётида муҳим революцион-демократик ўзгаришлар содир бўлмоқда. Бу масалани ўрганиш вақтида Латин Америкасидаги коммунистик ва ишчи партиялар вакилларининг КПСС XXIV съездида сўзлаган нутқлари билан танишиш фойдали бўлади.

КПСС Марказий Комитетининг ҳисобот докладида **ҳозирги замон коммунистик ҳаракатини** ривожлантириш проблемалари, марксизм-ленинизм, пролетар интернационализми принциплари негизларида коммунистик сафлар жипслиги ва бирлигини мустаҳкамлашда бизнинг партиямиз ўйнаб келаётган роль чуқур анализ қилиб берилди. Машғулотларда бу масалаларга алоҳида эътибор берилиши лозим.

Коммунистик ва ишчи партияларнинг 1969 йил июнида Москвада бўлиб ўтган халқаро кенгаши коммунистлар бирлигини мустаҳкамлаш ва барча антиимпериалистик кучларни жипслаштириш йўлида қўйилган катта қадам бўлди. Шу жиҳатдан олганда, В. И. Ленин туғилган куннинг 100 йиллиги бутун дунёда байрам қилинганлигининг аҳамияти ҳам катта бўлди. Ленинизм — бутун жаҳон миқёсида коммунизм ғалабаси йўлида пайдо бўлаётган мураккаб ва қийин проблемаларни тўғри ҳал этишнинг илмий асосидир. Халқаро коммунистик ҳаракат Ленин ғояларидан илҳом олиб, катта-катта ғалабаларга эришди, ҳозирги замоннинг энг нуфузли сиёсий кучига айланди. Ҳозирги вақтда дунёда 89 та коммунистик партия бор. Коммунистларнинг сони социалистик мамлакатларда 40 миллион кишидан ошади, Европадаги капиталистик мамлакатларда 2,5 миллион кишига, Осиё қитъасининг носоциалистик қисми ва Японияда 650 минг кишига, Америкада 340 мингдан кўпроқ кишига ва Африкада 60 минг кишига боради («Халқаро коммунистик ҳаракат» тўпламига қаранг, сиёсий адабиёт нашриёти, 1970 йил, 42-бет).

Коммунистик партиялар кенгаши ва Ленин юбилейи марксизм-ленинизм таълимотининг ҳаётийлигини янги куч билан кўрсатиб берганлиги, ишчилар синфи ва барча меҳнаткашларнинг манфаатлари учун, империализмга ва унинг ишчилар ҳаракатидаги гумашталарига қарши курашда қардош партияларнинг активлигини кучайтириб юборганлиги съездда таъкидлаб ўтилди.

КПСС XXIV съезди халқаро коммунистик ҳаракат жипслигини мустаҳкамлашга, партиялараро самарали алоқаларни ривожлантиришга муҳим ҳисса бўлиб қўшилди. «Партиянгизнинг съезди..., — деди ўртоқ Вальтер Ульбрихт, — Совет Иттифоқининг ҳаётида йирик тарихий воқеа бўлибгина қолмай, бу съезд социалистик ҳамдўстлигимиз учун, барча коммунистик ва ишчи партиялар учун, жаҳондаги барча антиимпериалистик кучлар учун ҳам принципиал аҳамиятга эга бўлади. Чунки бу съезд совет халқи КПСС XXIII съездидан кейинги давр ичида ижтимоий тараққиётнинг ҳамма соҳаларида ўзининг синалган ва донғи кетган коммунистик авангарди раҳбарлигида эришган катта муваффақиялардан далолат бериб турибди. Совет меҳнаткашлари ўзларининг фидокорона меҳнати билан социалистик давлатларнинг ҳамдўстлигини ҳар томонлама мустаҳкамлашга, халқаро майдондаги кучлар нисбатини доим социализм фойдасига ўзгартиришга жуда катта ҳисса қўшмоқдалар. Айни шу нарса дунёдаги прогрессив кучларга ва айниқса уларнинг бош зарбдор кучи бўлган жаҳон социалистик системасига ўз ҳужумини давом эттиришга биринчи галда ёрдам беради».

Партия XXIV съезди ишида дунёнинг 91 мамлакатидан келган коммунистик, миллий демократик ва сўл социалистик партияларнинг 102 делегацияси қатнашганлиги унинг жуда катта халқаро аҳамиятини кўрсатиб турибди. Съездда барча социалистик мамлакатлар билан, бутун дунё коммунистлари билан империализмга қарши барча курашчилар билан қизғин большевикча бирдамлик муҳити ҳукм сурди. КПСС ўз фаолиятида ҳамиша В. И. Лениннинг интернационалист бўлиш «барча мамлакатларда революцияни ривожлантириш, қўллаш қўзғатиш учун бир мамлакатда амалга ошириш мумкин бўлган нарсаларнинг ҳаммасини амалга ошириш» (Асарлар, 28 том, 315-бет) демакдир деган кўрсатмасига асосланиб келди ва асосланмоқда. Съезд бутун дунё коммунистларини ишонтириб, бизнинг партиямиз ҳамиша сизлар билан бир сафда бора беради, халқаро ишларда антиимпериалистик курашни янада активлаштиришга, тинчлик, демократия, социал тараққиёт учун курашчиларнинг жанговар бирлигини мустаҳкамлашга кўмаклашадиган йўлни ўтказа беради, деди.

КПСС XXIV съезди коммунистик ҳаракатни ғоявий ва ташкилий мустаҳкамлаш масалаларига катта эътибор берди. Коммунистик ҳаракат фаолиятининг ғоявий-назарий асоси бўлган марксизм-ленинизмга кейинги йилларда ҳар томонлама ҳужум қилишга уриниб кўрилди. Хитой раҳбарлари томонидан бир қанча мамлакатларда тузилган бузғунчи гуруҳлар ва улар билан блок тузаётган троцкийчилар ана шу мақсадни кўзлайдилар. Айрим жойларда миллий яккаланиш майллари активлашиб қолди. Съездда антикоммунизмга ва антисоветизмга қарши, шунингдек ўнг ва «сўл» ревизионизмга қарши, миллатчиликка қарши кураш олиб боришнинг муҳимлиги таъкидлаб ўтилди, империализм худди ана шу марказларга умид боғлаб, революцион кучларни пароканда қилиб юборишга ва бир-бирига қарама-қарши қилиб қўйишга уринмоқда.

КПССнинг XXIII ва XXIV съездлари ўртасидаги даврда мураккаб ва ўткир, халқаро воқеалар жуда кўп содир бўлди. Бу воқеалар КПСС Марказий Комитетининг ҳисобот докладида муфассал ёритиб берилган. Партиянинг ленинча ташқи сиёсий йўли принципиаллик ва зарур эпчилликни, реализм, сабот-матонат ва юксак активликни ўзида мужассамлаштириб, совет халқининг тинчлиги ва хавфсизлигини пухта таъминлаб берганлиги, Ватанимизнинг обрў ва эътиборини янада баланд кўтарганлиги партия съездида таъкидлаб ўтилди.

Коммунистик партия аввал бўлганидек шу йиллар мобайнида ҳам **турли ижтимоий тузумдаги давлатларнинг тинч-тотув** яшаш принципини изчиллик билан ҳимоя қилди. Бу йўл жаҳон озодлик ҳаракатининг туб манфаатларига мос келади, империализм агрессив сиёсатига қаршилик кўрсатишнинг энг муҳим омили бўлади. бутун дунёда тинчлик ишига муттасил хизмат қилади.

Партиямиз ўз съезди минбаридан энг муҳим халқаро проблемаларга ўзининг қандай муносабатда эканлигини баён этди.

«Ҳинди-Хитой халқларига озодлик ва тинчлик берилсин!» деган мурожаатда КПСС XXIV съезди империалистларнинг Вьетнам, Камбоджа ва Лаосга қарши қилаётган агрессиясини тўхтатишини қатъий талаб қилди. Ҳинди-Хитой проблемасини ҳал этиш йўли Вьетнам Демократик Республикаси ҳукумати ва Жанубий Вьетнам Республикаси муваққат революцион ҳукуматининг, Лаос ватанпарварлик фронти ва Камбоджа миллий бирлик фронтининг таклифларида равшан кўрсатиб берилган, Совет халқи бу таклифларни қатъиян қўллаб-қувватлайди.

Вьетнамлик дўстлар Совет ҳукуматининг позициясини, СССРнинг агрессияни даф қилишда Вьетнам халқига бераётган ёрдамини юксак баҳоламоқдалар. «Вьетнам халқи, — дейилади Вьетнам Меҳнаткашлар партияси Марказий Комитетининг КПСС XXIV съездига йўллаган табрикномасида, — КПСС дан, Совет ҳукуматидан ва бутун қардош совет халқидан доимо беғараз сиёсий мадад ҳамда жуда катта самарали иқтисодий ва ҳарбий ёрдам олиб турибди. Олий ҳиммат пролетар интернационализми руҳи билан суғорилган ана шу ғоят қимматли мадад ва ёрдам учун КПСС га, Совет Иттифоқи ҳукумати ва халқига чин кўнгилдан чуқур миннатдорчилик изҳор қиламиз».

АҚШ империализми қўллаб-қўлтиқлаб келаётган Исроилнинг Бирлашган Араб Республикасига, Сурия ва Иорданияга ҳужуми натижасида Яқин Шарқда вужудга келган танглик ҳали ҳам давом этмоқда. Совет Иттифоқи ва бошқа социалистик мамлакатлар бу тангликни сиёсий йўл билан бартараф этишни қаттиқ талаб қилмоқдалар. Хавфсизлик Кенгашининг доимий аъзолари бўлган бошқа давлатлар билан биргаликда СССР бу райондаги тангликни сиёсий бартараф этишнинг халқаро кафолатларини вужудга келтиришда қатнашишга тайёр. Маълумки, Совет Иттифоқи Исроил агрессиясига дучор бўлган араб давлатларининг ва, аввало, Бирлашган Араб Республикаси билан Суриянинг мудофаа потенциалини қайта тиклашга ёрдам берди, бу мамлакатлар билан ҳамкорлик йил сайин мустаҳкамланиб бормоқда. Съезднинг «Яқин Шарқда адолатли ва мустаҳкам тинчлик бўлсин!» деган баёнотида бизнинг мамлакатимиз бундан буён ҳам араб дўстларини қатъият билан қўллаб-қувватлай беради, деб таъкидланган.

Империализмнинг агрессив сиёсатига Совет Иттифоқи тинчликни актив ҳимоя қилиш ва халқаро хавфсизликни мустаҳкамлаш сиёсатини қарама-қарши қилиб қўймоқда. КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежнев докладида партиямиз билан Совет давлатининг халқаро кескинликни юмшатишга қаратилган конструктив программаси баён қилиб берилган. Бу программа қуйидаги конкрет тадбирларни амалга оширишни кўзда тутади:

Шарқи-Жанубий Осиёдаги ва Яқин Шарқдаги уруш ўчоқлари тугатилсин, агрессияга дучор бўлган давлатлар ва халқларнинг қонуний ҳуқуқларини ҳурмат қилиш асосида шу районлардаги можарони сиёсий йўл билан бартараф этишга эришилсин. Бу проблеманинг ҳал этилиши энг муҳим ва асло кечиктириб бўлмайдиган вазифадир.

Кейинги йилларда Совет Иттифоқи ва бошқа социалистик мамлакатлар Европа қитъасидаги вазиятни маълум даражада соғломлаштиришга эришдилар. Ана шу ижобий тенденцияни мустаҳкамламоқ учун қардош социалистик мамлакатлар умум Европа кенгашини чақириб, унда халқаро хавфсизликнинг ва Европадаги ҳамма мамлакатлар ўртасидаги ҳамкорликни ривожлантиришнинг етилган проблемаларини муҳокама қилишни таклиф этмоқдалар. Совет Иттифоқи **Европа хавфсизлигини таъминлашга** қаратилган тадбирларнинг катта программасини таклиф қилмоқда. Иккинчи жаҳон уруши натижасида таркиб топган территориал ва сиёсий реал ҳолатни эътироф қилиш асосида Европа хавфсизлигини таъминлаш Ер юзида ялпи тинчликни мустаҳкамлашнинг ва кескинликни юмшатишнинг энг асосий проблемаларидан бири эканлигини XXIV съезд ҳисобот доклади юзасидан чиқарган резолюциясида таъкидлаб ўтди.

(Давоми бор).

СЎЗДАН ИШГА ЎТИШ ПАЙТИ КЕЛДИ

ЎЗБЕКИСТОНДА ЧОРВАЧИЛИКНИНГ РИВОЖЛАНИШИ НЕГА ОҚСАМОҚДА

Республикамизда бўлиб турадиган йиғилишларда ва кенгашларда чорвачилик қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришининг аввалгидек қолоқ соҳаси бўлиб қолмоқда деган бир қолипдаги гапни йил сайин эшитаман. Бу факт кишини шунинг учун ранжитадики, қўйлар йил—ўн икки ой ўтлатиб боқиладиган республикада шундай аҳвол рўй бермоқда. Бу республикада мавсумда озуқабоп экинлардан икки марта ҳосил олиш бемалол мумкин. Шундай бўлишига қарамасдан республика аҳолининг гўштга, сутга, тухумга бўлган эҳтиёжини ўзида етиштирилаётган ана шу маҳсулотлар ҳисобига тўла-тўкис қондира олмаётир.

Ваҳоланки, Ўзбекистондаги пешқадам хўжаликларнинг кўп йиллик тажрибаси шуни кўрсатадики, бизнинг шароитимизда молларни яхшилаб семиртириш ва сигирлардан кўплаб сут соғиб олишга эришиш мумкин. Мисол учун мен ишлаётган хўжаликни олиб кўрайлик. Бу хўжалик ўтган беш йиллик мобайнида гўшт етиштиришни икки баравар ва сут етиштиришни қарийб ўттиз уч процент кўпайтирди. Эндиликда йилига ҳар бир сигирдан ўрта ҳисобда 3500 килограммдан сут соғиб олинмоқда. Қора молларнинг вазни 450—460 килограммга етказиб топширилмоқда.

«Чиноз», «Малик», «Сурхон» совхозлари, Тошкент областидаги «Политотдел», «Ўзбекистон 40 йиллиги», «Правда» колхозлари, Фарғона областидаги «Оқ олтин» колхозида сигирлардан кўплаб сут соғиб олинаётганлиги маълумдир.

Лекин кўпдан-кўп колхозлар ва совхозларда чорвачилик қолоқ соҳа бўлиб келмоқда. Менинг фикримча, ҳамма иллат шундаки хўжаликлар ва районларнинг баъзи раҳбарлари чорвачиликка қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришининг иккинчи даражали соҳаси деб қарашни давом эттирмоқдалар.

Мана бу одатдаги манзарани кўринг. Ўримга тушилганда бедани ва табиий ўтларни ўриб олиш мавсуми келганида, кўпгина хўжаликларда техника шай бўлмайди. Пичан ўриладиган ҳамма машиналар ишга туширилгунга қадар ўт қуриб-қовжираб кетади. Ўшанда дағал хашак тайёрлаш планини янтоқ ва сомон ҳисобига бажаришга тўғри келиб қолади.

Бу йилги кўклам ҳам бундан мустасно эмас. Пешқадам хўжаликларда бедани ўриб олишга апрелнинг иккинчи ярмида киришилди, ҳозир май ойининг ўртасида, аммо бизнинг областимизда, масалан, 801 та пичан ўрадиган машинадан бор-йўғи 590 таси тайёр. Қўшни Сирдарё областида 250 тадан зиёдроқ пичан ўриш машинаси ишга ҳали тахт қилиб қўйилмаган.

Баъзи бир хўжаликларда чорвачилик бинолари тайёрлаб қўйиш тўғрисида ҳам етарли ғамхўрлик қилинмаётир. Шундай бўладики, минг-минглаб қўйлар даштдаги очиқ жойда қишлайди. Қиш пайтида қора моллар ҳам кўнгилдагидек шароитда қишлайди, деб айтиб бўлмайди. Маҳсулдорликнинг пастлигига ,баъзан эса молларнинг нобуд бўлишига мана шулар сабаб бўлади. Бунинг устига сигирларнинг кўпи қисир қолмоқда. Шунинг натижасида кўпгина хўжаликларда ҳар юз сигирдан 55—60 тадан бузоқ олинаётир. Сигирларнинг тез-тез алмаштириб турилишини ҳам нормал бир ҳол деб бўлмайди.

Бундай фактларга нима деб баҳо бериш мумкин? Халқ контролерлари у ёки бу хўжаликда қанча пичан ғамлаб қўйилганлигини назоратдан ўтказадилар. Ўшанда маълумотларда бор деб кўрсатилган озуқанинг учдан бир қисми йўқлиги аниқланади. Озуқабоп экин экиладиган майдонлар ўлчаб чиқилганда ҳам шундай камчилик топилади. Битта хўжаликда маккажўхори экиладиган бир қанча майдон етишмаса, иккинчи хўжаликда эса бир неча гектар бедапоя кам чиқади. Ахир, бундай хўжаликларнинг раҳбарлари кимни алдаяптилар?— деган савол туғилади.

Ҳозирги вақтда бутун мамлакатда чўчқа гўшти, мол гўшти ва сут етиштирадиган йирик чорвачилик комплекслари вужудга келтирилмоқда. Ўзбекистонда ҳам шундай комплекслар вужудга келтирилади. Ҳеч шубҳа йўқки, бундай комплекслар маҳсулотлар етиштиришни кўпайтириш имкониятини берибгина қолмасдан, чорвачилик маҳсулотларининг таннархини камайтириш имконини ҳам беради. Лекин йирик чорвачилик комплексларини қуриш учун вақт керак. Бу соҳада чорвачиликни ихтисослаштириш амалга оширилганида содир бўлган камчиликларнинг такрорланишига йўл қўймаслик муҳимдир. Бу ҳақда шунинг учун гапиряпманки, республикада ҳозирнинг ўзидаёқ айрим колхозлар ва совхозлар бултургига нисбатан камроқ гўшт етиштиришни планлаштирмоқдалар.

Кези келганда планлар тўғрисида гапириб ўтай. Бизнинг маҳаллий газеталаримизда: «Гўшт топшириш йиллик плани бажарилди» ёки «сут топшириш ярим йиллик плани бажарилди» деган материалларни тез-тез ўқиш мумкин. Ваҳоланки, ўшанда йил бошидан бери бор-йўғи уч-тўрт ой ўтган бўлади. Шундай хабарларни ўқийсан-у, ҳайрон қоласан: бир кварталда ёки ярим йилда бажариб қўйиладиган бу қанақа йиллик план бўлди, кейин аниқлашича, ана шу «пешқадам» хўжаликлар ёки районларда аслида ҳар бир товуқдан 60—70 тадан тухум ва ҳар бир сигирдан 700—800 килограмм сут соғиб олиш планлаштирилган экан. Менинг фикримча, чорвачилик юзасидан тузиладиган планлар хўжаликларнинг раҳбарларини, мутахассисларни мавжуд бўлган имкониятлардан тўлароқ фойдаланишга, гўшт ва сут етиштиришни кўпайтириш йўлларини қидиришга мажбур этиш керак.

Озуқа-чорвачиликнинг асосий негизи. Юқорида айтиб ўтганимдек, республика ем-хашак етиштириш учун ғоят қулай шароитларга эга. Хўш, ана шу қулай шароитлардан қандай фойдаланилмоқда? Бизнинг хўжалигимизда, «Малик», «Чиноз», «Ўзбекистон ССР беш йиллиги» совхозларида беда йилига беш марта ўриб олинади ва ҳар гектар майдондан 100—120 центнердан қуруқ пичан олинади. Кўпчилик колхозлар ва совхозларда эса беда йилига зўрға уч марта ўрилиб, 50—60 центнердан пичан олинади, холос. Бу ҳисобга қараб республикада ҳар йили қанча озуқа ерда қолиб кетаётганлигини тасаввур қилиш қийин эмас. Экинларни аралаштириб экиш сингари муҳим резервдан ҳам фойдаланилмаётир. «Пахтаорол» совхозида мана бир неча йилдирки, маккажўхори билан бирга хашаки лавлаги қўшиб ўстирилмоқда. Бу ажойиб натижа бераётир. Суғориладиган ҳар гектар майдондан 400 центнердан думбул билан маккажўхори пояси ва 400 центнердан хашаки лавлаги олинмоқда. Ҳар гектар ердан шунча озуқа яна қаерда олинмоқда? Афсуски, бу совхознинг тажрибаси кенг оммалаштирилмаётир.

Ўзбекистон колхоз ва совхозларида 150 минг гектардан зиёдроқ майдонда маккажўхори парвариш қилинади. Бу унчалик кам эмас. Аммо характерли нарса нимада? Маккажўхори уруғчилик хўжаликларидан ташқари республиканинг барча хўжаликларида молларга кўклигида бериш учунгина ўстирилади. Хўш, нега ана шу маккажўхорининг бир қисми дон олиш мақсадида парвариш қилинмайди. Сўзсиз, молларга силос ҳам керак. Лекин бу ҳам силосчиликка зарурку. Шу муносабат билан тағин бир савол туғилади. Ҳозир хўжаликларнинг қўлида дағал хашак тайёрлаш ва силос бостириш планлари бор. Шундай экан, нега ем ғамлаб қўйиш планлаштирилмаган? Колхознинг ўзида ем етиштириш мумкин бўлгани ҳолда давлат томонидан бериладиган емга кўз тикиб туришга оқилона ёндошиш эмас.

Маълумки, республикадаги кўпгина колхоз ва совхозларда сут соғувчилар етишмайди. Сут соғувчилик касби энг кам топиладиган касб-корлардан бўлиб қолди. Бунинг эса мана бундай сабаби бор: деҳқончиликда сермеҳнат иш жараёнларининг деярли ҳаммаси механизациялаштирилган. Фермаларда эса эндиликда ҳам кўпгина ишлар, шу жумладан сигирларни соғиш қўлда бажарилмоқда. Бунинг устига икки сменали иш ташкил этилмаган, сут соғувчилар эса эртадан кечгача фермадан нари кетолмайдилар.

Бундай аҳволдан қутилишнинг битта йўли бор—бу ҳамма жойда механизацияни жорий этиш ва айни маҳалда сут соғувчиларни соғиш агрегатларида ишлашга ўргатишдан иборатдир. Бу иш унчалик мураккаб эмас. Ўзим тўғримда қисқача гапириб берай. Мен 1957 йилдан буён «тандем» типидаги сут соғиш установкасида ишлайман. Ҳозир ҳар куни 200 бош сигирга қарайман ва йилига 650—700 тонна сут соғиб оламан. Буни Бутуниттифоқ рекорди деб айтишади. Мен учун бошқа бир нарса—қачонлардир бизнинг хўжалигимизда шунча сутни ўнта сут соғувчи соғиб олганлиги муҳимроқдир. Бошқача қилиб айтганда, меҳнат унумдорлиги ўн баравар ортди.

Бизнинг сут соғиш установкамиз ишлай бошлагандан кейин орадан бир неча йил ўтгач, «Красний водопад» хўжалигимизда илғор тажриба мактаби очилди. Бизнинг ҳузуримизга республиканинг барча томонларидан колхозчилар ва совхоз ишчилари келадиган бўлиб қолишди.

Лекин кейинги йилларда механизация воситасида сут соғиб олишга бўлган қизиқиш нима учундир бўшашиб кетмоқда. Бу ҳам кишини ранжитади. Яна бошқа бир нарса ҳам кишини ташвишга солади. Илғор тажриба мактаби очилгандан буён ўтган тўққиз йил мобайнида республика хотин-қизларидан юзлаб кишилар шу мактабда ўқишди. Буларнинг орасида анчагина қобилиятли ва ғоят тиришқоқ шогирд хотин-қизлар бор эдики, улар жуда яхши мастерлар бўлиб етишишлари мумкин эди. Хўш, ана шу кишилар ҳозир қаерда қолишди? Мактабни тамомлаб чиққан сут соғувчилардан камдан-камигина сут соғадиган установкаларда ишламоқда. Нега десангиз, айрим хўжаликларда бу агрегатлар ўрнатилмаган, бошқа бир хўжаликларда турли сабабларга кўра агрегатлар бекор ётибди. Умуман олганда, республикада шу йилнинг бошида 649 та доимий сут соғиш установкасидан 604 таси ўрнатилган бўлса, шундан 442 таси ишлаяпти, холос.

Партия билан ҳукумат қишлоқ хўжалигини юксалтиришга, шу жумладан чорвачиликни юксалтиришга катта аҳамият бермоқдалар. Чорвачиликни ривожлантиришнинг аҳамияти КПСС XXIV съездида алоҳида таъкидлаб ўтилди. Ўзбекистон колхозлари ва совхозлари шу кунларда чорвачилик маҳсулотлари етиштириш планларини қайта кўриб чиқмоқдалар, молларнинг туёғини кўпайтириш, маҳсулдорлигини ошириш юзасидан қўшимча тадбирлар мўлжалланмоқда. Бу планлар ва тадбирлар, илгари тез-тез бўлиб келганидек, қоғоздагина қолиб кетмайди, балки амалга оширилади деб ишонамиз. Сўздан ишга астойдил ўтиш зарур.

А. ЧУДНАЯ.
Социалистик Меҳнат Қаҳрамони, Ўзбекистон ССР Олий Советининг депутати, «Красний водопад» экспериментал хўжалигининг сут соғувчиси.
Тошкент области.

(«ПРАВДА», 9 май сонидан).

Муҳаммад Тошевич Ўразбоев

Совет фани оғир жудоликка учради — таниқли олим ва жамоат арбоби, Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг академиги, Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган фан ва техника арбоби, СССР давлат мукофоти лауреати ва Беруний номли Ўзбекистон ССР давлат мукофоти лауреати, Тошкент политехника институтининг ректори Муҳаммад Тошевич Ўразбоев вафот этди.

Муҳаммад Тошевич Ўразбоев 1906 йилда Қўқон шаҳрида темир йўл ишчиси оиласида туғилди.

Муҳаммад Тошевич Ўразбоев Москва тўқимачилик институтини тамомлаб чиққанидан кейин ўзининг меҳнат фаолиятини 1932 йилда Москвадаги олий ўқув юртларида бошлади. У, материаллар қаршилиги кафедрасининг асистент ва доценти бўлиб ишлади. 1934 йилдан 1936 йилгача Москва давлат университети техника институтининг аспирантурасида ўқиди. 1935 йилда унга техника фанлари кандидати, 1947 йилда эса техника фанлари доктори илмий даражаси берилди.

Муҳаммад Тошевич 1936 йилдан 1957 йилгача Тошкент тўқимачилик институти материаллар қаршилиги кафедрасининг мудири, институт директорининг илмий-таълим ишлари бўйича ўринбосари, Ўзбекистон ССР Фанлар академияси иншоотлар институтининг директори ва В. И. Ленин номли Тошкент давлат университетининг кафедра мудири бўлиб ишлади. 1957 йилдан 1961 йилгача Ўзбекистон ССР Министрлар Совети давлат фан-техника комитетининг раиси, 1961 йилдан 1963 йилгача Ўзбекистон ССР Фанлар академияси механика институтининг бўлим ва лаборатория мудири бўлди. М. Т. Ўразбоев 1963 йилдан тортиб умрининг охиригача Тошкент политехника институтининг ректори бўлиб ишлади.

Муҳаммад Тошевич Ўразбоев 1956 йилда Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг академиги ва СССР қурилиш ҳамда архитектура академиясининг ҳақиқий аъзоси қилиб сайланди. У, Ўзбекистон ССР Фанлар академияси президиумининг аъзоси эди.

Муҳаммад Тошевич Ўразбоев иншоотлар механикаси ва назарияси соҳасида йирик олим бўлиб, юздан ортиқ илмий асар, дарслик ва ўқув қўлланмалари ёзди. Унинг ўз илмий мактаби бор эди. У, неча ўнлаб фан кандидатлари ва докторларини тайёрлади. 1952 йилда назарий механика тўғрисида икки томлик дарслик яратганлиги учун унга СССР давлат мукофоти, 1967 йилда эса ўзбек тилида материаллар қаршилиги юзасидан икки томлик асар яратганлиги учун Беруний номли Ўзбекистон ССР давлат мукофоти берилди.

Муҳаммад Тошевич Ўразбоев ўзининг илмий-педагогика ишларини ижтимоий-сиёсий фаолият билан бирга қўшиб олиб борди, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг аъзоси эди, Ўзбекистон ССР Олий Советининг депутати қилиб сайланди. У илмий ходимлар жаҳон федерациясининг аъзоси эди.

Фанни ривожлантириш ва юқори малакали кадрлар тайёрлаш соҳасидаги катта хизматлари учун Муҳаммад Тошевич Ўразбоев Ленин ордени, Меҳнат Қизил байроқ, Ҳурмат белгиси орденлари, медаллар билан, шунингдек Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Фахрий ёрлиқлари билан мукофотланди.

Партия ва халқнинг содиқ фарзанди, таниқли олим, толмас меҳнатчи, ажойиб ўртоқ ва дўст Муҳаммад Тошевич Ўразбоевнинг порлоқ сиймоси қалбларимизда абадий сақланиб қолади.

Ш. Р. Рашидов, Н. М. Матчонов, Н. Ж. Худойбердиев, И. Г. Анисимкин, С. Е. Белоножко, А. Д. Бесчастнов, В. Г. Ломоносов, И. Р. Қурбонов, М. М. Мусахонов, Т. Н. Осетров, О. У. Салимов, Қ. К. Камолов, Н. М. Маҳмудов, С. Р. Расулов, С. У. Султонова, А. С. Абдалин, Г. А. Габриельянц, С. К. Зиёдуллаев, И. В. Марцинюк, М. Т. Турсунов, А. Р. Хўжаев, Ғ. А. Абдураҳмонов, Б. А. Зайцев, У. А. Исамуҳамедов, И. А. Ливерко, И. М. Мўминов, Х. А. Раҳматуллин, С. Н. Рижов, О. С. Содиқов, Т. С. Содиқов, Т. А. Саримсоқов, С. Ҳ. Сирожиддинов, М. М. Хайруллаев, М. З. Ҳомидхонов, Р. К. Шонеъматов.

ОКРУГ САЙЛОВ ОЛДИ КЕНГАШЛАРИ

Ўзбекистоннинг сайлов округларида сайлов олди кенгашлари бўлиб ўтмоқда.

Калинин районидаги «Ўзбекистон ССР 40 йиллиги» колхозининг маданият саройида Ўзбекистон ССР Олий Советига сайлов ўтказувчи 86-Юнусобод сайлов округи меҳнаткашлари вакилларининг округ сайлов олди кенгаши бўлиб ўтди. «Ўзбекистон 40 йиллиги» колхози партия ташкилотининг секретари Наби Саидовга сўз берилади. Колхозимизнинг деҳқонлари, деди у, КПСС Марказий Комитети Сиёсий Бюросининг аъзоси КПСС Марказий Комитетининг секретари **Михаил Андреевич Суслов** билан хўжалигимизнинг илғор сут соғувчиси, КПСС XXIV съездининг делегати **Мунаввар Исоқовани** якдиллик билан Ўзбекистон ССР Олий Советининг депутатлигига номзодлар қилиб кўрсатдилар.

Кенгашда сўзга чиққан Карл Маркс номли, Ильич номли колхозлар, Ўрта Осиё ўрмон хўжалиги институти коллективларининг вакиллари ва бошқалар бу таклифни қизғин маъқуллаб чиқдилар. Кенгаш қатнашчилари **Михаил Андреевич Суслов** билан **Мунаввар Исоқовага** мурожаат қилиб, **Юнусобод** сайлов округидан депутатликка овозга қўйиш учун розилик беришларини сўрадилар.

Алимкент пахта заводининг клубида Ўзбекистон ССР Олий Советига сайлов ўтказувчи 72-Алимкент сайлов округи меҳнаткашлари вакилларининг округ сайлов олди кенгаши бўлиб ўтди. Оққўрғон районидаги «Ленинобод» колхози партия ташкилотининг секретари Боқи Сувоновга сўз берилди.

— Колхозимизнинг меҳнаткашлари, — деди у, — бригада бошлиғимиз, мўл ҳосил устаси **Пўлат Тошхўжаевни** якдиллик билан Ўзбекистон ССР Олий Советининг депутатлигига номзод қилиб кўрсатдилар.

Биз шу номзодни қўллаб-қувватлашни сўраймиз.

Сўзга чиққанлар бу таклифни қизғин қўллаб-қувватладилар. Йиғилиш қатнашчилари **Пўлат Тошхўжаевга** мурожаат қилиб, Алимкент сайлов округидан депутатликка унинг номзодини овозга қўйиш учун розилик беришини сўрадилар.

Округ сайлов олди кенгашларида ишончли вакиллар сайланди.

ЯКДИЛЛИК БИЛАН

Тошкент шаҳри ва Тошкент областидаги сайлов олди йиғилишларида 22-Ўзбекистон сайлов округидан Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети пропаганда ва агитация бўлимининг мудири **Валентин Акимович Архангельский,** 41-Охунбобоев сайлов округидан 1-Тошкент уйсозлик комбинатининг бетончиси **Исроил Холматович Орипов,** 13-Кафанов сайлов округидан Тошкент электрон техника заводининг бригадири **Лилия Николаевна Архипова,** 35-Дзержинский сайлов округидан Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг вице президенти **Сергей Николаевич Рижов,** 23-Большевик сайлов округидан Ўзбекистон ССР театр жамияти правлениесининг раиси, СССР Халқ артисти **Олим Хўжаев,** 105-Эски Қовунчи сайлов округидан Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети қишлоқ хўжалик бўлимининг мудири **Тимофей Григорьевич Зинин,** 93-Охунбобоев сайлов округидан Тошкент область партия комитетининг иккинчи секретари **Борис Михайлович Истомин,** 107-Олмазор сайлов округидан Янгийўл районидаги Чиноз наслчилик совхоз-техникумининг тракторчиси **Сотиболди Гулматов,** 90-Қатортол сайлов округидан Калинин районидаги Карл Маркс номли колхоз раиси, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони **Ғуломмаҳмуд Абдуллаев,** 69-Қўрғонча сайлов округидан Оққўрғон район партия комитетининг биринчи секретари **Сеит Меметович Тоиров,** 76-Чаноқ сайлов округидан Бекобод район партия комитетининг биринчи секретари **Зокир Тожиевич Мақсумов,** 82-Бордонкўл сайлов округидан Юқори Чирчиқ районидаги «Политотдел» колхозининг раиси, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони **Мангим Григорьевич Хван,** 97-Қорахитой сайлов округидан Ўрта Чирчиқ районидаги Тошкент йилқичилик заводининг чўққабоқари **Лидия Михайловна Бондаренко,** 98-Салор сайлов округидан Орджоникидзе районидаги Ленин номли колхоз звено бошлиғи **Абдулла Эргашев** Ўзбекистон ССР Олий Совети депутатлигига номзод қилиб кўрсатилди.

(ЎзТАГ).

БИЗГА ЁЗАДИЛАР

ЁШИ БИЛАН БАРОБАР

Оржоникидзе районидаги «Правда» клхозида яшовчи Унсун Юнусова 85 баҳорни кўрди. Унинг 85 невара-чевараси бор.

Тўнғич қизи Атид Норматова 63 ёшда. Атид онанинг тўрт фарзанди, 24 невараси ва бир чевараси бор. Онахоннинг олти невара ва чевараси Чирчиқдаги Қаттиқ қотишмалар ва иссиққа чидамли металлар комбинатида меҳнат қилишади. Невараларидан бири Ўктам Бўстонов комбинатнинг катта инженери. Унсун онанинг невараси Латифа Йўлдошева — ўн фарзандни тарбиялаган «Қаҳрамон она».

Ували-жували онахон ёши билан баробар невара-чевара эварӓлари даврасида роҳат-фароғатда яшамоқда.

Т. ЎРУНОВ.

ЯНГИ ТРАМВАЙ ЛИНИЯСИ

Собир Раҳимов районида аҳолига қулайлик яратиш учун кўпгина тадбирлар амалга оширилмоқда. Аҳолининг узоғини яқин қилувчи трамвай линиясини қуриш планлаштирилди. Бу линия Усмон Юсупов кўчасидан бошлаб Уста Ширин, 2-Қорақамиш, Сағбон кўчаларидан ўтади.

Бундан ташқари, ободончилик ишларига ҳам катта аҳамият берилаяпти. Кочубей, Аброр Ҳидоятов, генерал Узоқов кўчаларини йирик магистраль кўчага айлантириш учун иш бошлаб юборилди.

Х. НУРМАТОВА.

ҚИБРАЙ ЧИРОЙИ

Оржоникидзе район маркази Қибрай қишлоғи йил сайин ободонлашиб кўркам бўлиб бормоқда.

Қишлоқ марказининг чиройига чирой қўшиш ва уни ободонлаштиришда 3-механизациялашган кўчма колоннага қарашли 5-қурилиш участкаси бинокорларининг ҳиссаси катта бўлмоқда. Қўли гул бинокорлар яқинда 1 Май байрами арафасида яна бир янги 32 квартирали уйни қўлдан чиқаришди.

— Шунга ўхшаш иккинчи 32 квартирали уйда охирги пардозлаш ишлари олиб борилаётир,— дейди участка бошлиғи Риҳсибой Исҳоқов.— Бундан ташқари, бинокорлар ҳиммати билан район марказида янги дорихона, ҳаммом ва кир ювиш хоналари қад кўтарди.

Бинокорлар апрель ойида 25 минг сўмлик ўрнига 37 минг сўмлик иш бажариб, юқори кўрсаткичларга эришдилар. Бу ютуқларни қўлга киритишда Ўринбой Тошматов, Мурод Исмоилов ўртоқлар бошлиқ комплекс бригада қурувчилари самарали ҳисса қўшишди.

Қ. ЙЎЛДОШЕВ.

ОЛИМЛАР ИЗЛАНИШДА

Академик Р. Р. Шредер номидаги боғдорчилик-узумчилик ва виночилик илмий-текшириш институтида янги қора смородина навларини яратиш устида қишлоқ хўжалик фанлари кандидати С. Н. Ягудина ва илмий ходим Р. Абдуллаевлар иш олиб бориб яхши ютуққа эришдилар. Юқоридаги суратда Ягудина ва Абдуллаев ўртоқлар қора смородинанинг ривожланишини кўздан кечирмоқдалар. Пастдаги суратда шу институтнинг лаборанти М. Сохиюллина «Узбекская сладкая» навли янги смородина устида тажриба ўтказмоқда.

А. Вайнштейн ва А. Чаплигина фотолари.

Фарзандларимиз ғамхўри бўлайлик

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва республика Министрлар Советининг «Республикада жамоат мактабгача тарбия муассасаларининг аҳволи ва уни янада ривожлантириш чоралари тўғрисида»ги қарорида кўрсатиб ўтилганидек, боғча ва яслилар чинакам тарбия масканидир. Боғчалар фаолиятини намунали йўлга қўйиш шу куннинг муҳим вазифаси бўлиб қолди. Айниқса, йил бўйи ишлайдиган марказий боғчаларга бўлган эҳтиёж ортиб бормоқда.

Яқинда Москвада илғор тажрибаларни умумлаштириш, навбатда қилиниши зарур бўлган иш режаларини тузиб олиш мақсадида қишлоқ болалар боғчалари ходимларининг Бутуниттифоқ учрашуви бўлиб ўтди. СССР Маориф министрлиги томонидан ўтказилган бу тадбир ўзига хос катта методик кенгашга айланди.

Учрашувга областимиздан биз ҳам таклиф этилган эдик. Кенгашда СССР Маориф министрлиги мактабгача ёшдаги тарбия муассасалари бошқармасининг бошлиғи ўртоқ Р. Курбатова «КПСС XXIV съезди якунлари ва мактабгача ёшдаги тарбия муассасаларини ривожлантириш вазифалари тўғрисида» доклад қилди. Докладчи ва кенгашда сўзга чиққан нотиқлар ўз сўзларида ҳаёт тақозо қилаётган муҳим масалаларни илгари сурдилар, илғор тажриба билан ўртоқлашдилар.

Кенгашда колхоз ва совхозларда йил бўйи ишлайдиган боғчаларни қуриш ва улар фаолиятини яхшилаш масалаларига алоҳида аҳамият берилди. Кенгашда Ставрополь ўлкасининг Кочубеевск районидаги Ленин номли колхоз боғчаси, Қрим областидаги қатор болалар муассасалари ишлари айниқса диққатга сазовор эканлиги айтиб ўтилди.

Бу болалар муассасаларига халқ маорифи бўлимлри, колхоз ва совхозлар томонидан ҳар томонлама методик ва амалий ёрдамлар бериб туриларкан Қрим области қишлоқ хўжалик бошқармаси ҳузурида болалар муассасалари бўйича инспекторлик штати тайин этилган. Инспектор боғчалар иши устидан назорат қилиб туради, боғча ходимларига методик йўл-йўриқлар кўрсатади.

Шуниси қувончлики, боғчалар транспорт билан таъминланган. Кичкинтойларнинг эстетик тарбиясига ҳам алоҳида аҳамият берилаётир.

Биз илғорлар тажрибаси билан танишар эканмиз, ўз хўжаликларимиздаги боғчаларда қатор камчиликлар борлигини ҳис этдик. Ҳақиқатан ҳам олдимизда қатор вазифалар кўндаланг бўлиб турибди.

«Коммунизм» колхозида ҳам, «Правда» колхозида ҳам марказий боғчалар ишлаб турибди. «Коммунизм» колхозида аввал 18 та мавсумий боғча мавжуд эди. Кейинчалик колхоз марказида йил бўйи ишлайдиган икки қаватли боғча қурилди. Бу, болали ота-оналар учун анча қулайлик туғдирди. Агар мавсумий боғчаларда 85 киши банд бўлган бўлса, марказий боғчада эса ҳозир 20 киши ишлаб турибди. Иккинчидан, харажатлар бироз камайди. Марказий боғчага болалар машинада олиб келинади ва уйларига олиб бориб қўйилади.

Ҳар бир хўжаликда сметалар тузилиб, қурилиш олиб борилади. Бино сифатли қуриб битказилади ҳам. Лекин янги бино билан иш битмайди. Хоналарни инвентарлар билан жиҳозлаш зарур. Шунда мебель ва стол-стул қидириб, турли ташкилотларга мурожаат қилишга тўғри келади. Баъзан, бор отангга—бор онангга бўлиб қоляпти. Бунга барҳам бериш вақти келиб етди. Бизнингча, болалар муассасаларини инвентарлар билан таъминлаш область матлубот жамиятининг бевосита иши бўлмоғи лозим. Бу ердаги ўртоқлар буюртма асосида иш кўриб, боқчаларни сифатли инвентарлар билан таъминлашда жонбозлик кўрсатишлари зарур.

Турган гап, вақт ўтиши билан айрим мебеллар бузилади, синади. Уларнинг ҳаммасини ҳам ташлаб юбориш ярамайди. Сифатли ремонт қилиб, улардан яна бемалол фойдаланса бўлади. Аммо, болалар мебелларини ремонт қилиш ҳар кимнинг ҳам қўлидан келавермайди. Хўш, бу иш билан қайси ташкилот шуғулланиши керак? Бу масала ҳам ҳозирча муаммо бўлиб турибди. Шундай экан, болалар мебеллари ремонти билан шуғулланувчи алоҳида ташкилот тузиш вақти келиб етмадимикан! Уни область халқ маорифи бўлими ҳузурида ташкил этилса, мақсадга мувофиқ иш бўлур эди.

Колхоз ва совхозлар билан район халқ маорифи бўлимлари ҳамкорлиги тўғрисида бир-икки оғиз гапириб ўтмоқчимиз. Хўжаликларда жойлашган боғчалар ишларини яхши йўлга қўйиш кўп жиҳатдан тарбиячиларга боғлиқ. Район халқ маорифи томонидан ўз вақтида методик ёрдам бериб келинаётир, деб бўлмайди. Баъзан, бу иш унутиб юборилади. Шу сабабли инструктор-метедоистларни боғчаларга бевосита бириктириб қўйиш зарур.

Ёш авлодни жисмонан соғлом қилиб ўстириш муҳим ишдир. Бунда, физкультура машғулотларининг аҳамияти катта. Аммо, мутахассис кадрларнинг етишмаётганлиги ишнинг белига тепмоқда. Музика ўргатиш соҳасида ҳам камчиликларга йўл қўйилмоқда. Бу масалаларни ижобий ҳал қилишда район халқ маорифи бўлими жонбозлик кўрсатиши лозим. Шу билн бирга, болалар боғчаларини автобус билан таъминлашни унутмаслигимиз керак.

Бу ва шунга ўхшаш бошқа фикр ва мулоҳазаларимизни кенгашда сўзлаган ўз нутқларимизда баён қилдик.

Москвадан қайттач, боғчаларда бўлиб, кенгаш якунлари бўйича тарбиячилар билан суҳбат ўтказдик. Навбатдаги вазифалар белгилаб олинди. Ҳозир «Коммунизм» колхозидаги марказий боғчада ремонт ишлари олиб борилмоқда. Бунинг учун 5 минг сўм пул ажратилди. Янги инвентарлар сотиб олиш учун 5 минг сўм сарфланади. «Правда» колхозида ҳам қатор тадбирлар белгиланди.

Кичкинтойлар тарбиясига бундан кейин ҳам алоҳида эътибор берамиз. Ёш авлоднинг соғлом, бақувват бўлиб етишиши учун қўлимиздан келган ёрдамимизни аямаймиз.

О. БЕРДИЕВ,
Ўрта Чирчиқ районидаги «Коммунизм» колхозининг раиси.

Г. ЮГАЙ,
Юқори Чирчиқ районидаги «Правда» колхози партия ташкилотининг секретари.

МАРДЛИК — МАНГУЛИК

РЕПОРТАЖ

Шодиёна эрта бошланди. Саҳий баҳор қуёши ҳали йўл ва кўча чеккаларидаги кўм-кўк дов-дарахтлар ортидан мўраламасданоқ, карнай-сурнайларнинг шўх, ёқимли садоси дала ва боғлар узра янграй бошлади.

Район маркази одатдан ташқари файзли, тароватли. «КПСС га шон-шарафлар», «Совет Қуролли Кучлари — тинчлик посбони» шиорлари ёзилган қизил алвонлар баҳор шабадасида майин чайқалади. Район аҳли гўё қудратли оқимдек уюшган ҳолда халқимиз бахт-саодати, Ватанимиз озодлиги йўлида жон олиб, жон берган ҳамқишлоқлари номини дилга жо қилиб ёдгорлик томон йўл олган.

Гуллар, гумчамбарларнинг саноғи йўқ. Бўйнига қизил галстук тақиб олган кичкинтойлар, кўкси орден ва медалларга тўла Улуғ Ватан уруши қатнашчилари, ишлаб чиқариш илғорлари, колхоз тузумининг ветеранлари, хуллас, район меҳнаткашлари колоннаси ҳайкал ёнида тўхтайди.

Соат 11. Гулчамбарлар кўтариб олган колхоз, совхоз, муассаса ва ташкилот вакиллари бирин-кетин ҳайкал ёнига келиб, ҳамқишлоқлар номи зикр этилган ёдгорлик остига гуллар қўядилар.

«Қаҳрамонлар ўлмайди — улар номи қалбимизда» деб ёзиб қўйилган минбарга район партия комитети раҳбарлари, колхоз ва совхоз бошлиқлари, Ватан уруши қатнашчилари кўтариладилар.

Ғалаба Куни байрами муносабати билан уюштирилган митингни Оққўрғон район ижроия комитетининг раиси ўртоқ Ҳ. Обидов очиб, район ҳарбий комиссари А. Абдуҳолиқовга сўз беради.

— Азиз биродарлар, — дейди нотиқ, — бугун биз бу ерга Ватанимиз озодлиги, бахт-саодати йўлида ёвуз душманга ўз кўксини қалқон қилган акаларимиз, оталаримиз, дўстларимиз хотирасини эслаб йиғилдик. Ғалаба осонликча қўлга киритилгани йўқ, албатта. Районимиздан Ватан ҳимоясига отланган минглаб кишилар ўз оилалари, ёру дўстлари бағрига қайтмадилар. Лекин қаҳрамонлар ҳеч қачон ўлмайди, улар доимо қалбимизда яшайдилар...

Митинг қатнашчилари Граждланлар ҳамда Улуғ Ватан уруши қатнашчиси, машҳур Чапаев дивизияси жангчиси Федор Козловнинг минбарга кўтарилишини гулдурос қарсаклар билан қарши олдилар. Истеъфодаги полковник Федор Михайлович немис-фашист босқинчиларига қарши жангларда ўзбекистонлик қуролдош дўстлари ҳаётидан қизиқарли лавҳалар сўзлаб берди.

Манфур душман билан бўлган ҳаёт-мамот жангларида жасур йигитларимиз қатори минглаб ўзбек хотин-қизлари ҳам қаҳрамонлик намуналари кўрсатишди. Совет Қуролли Кучларининг оламшумул ғалабасида муҳтарам аёлларимизнинг ҳиссалари ҳам буюкдир. Улардан бири ҳамшира бўлиб ишлаётган Рихси опа Мўминовадир.

Кўксини орден ва медаллар безаб турган Рихси опа ўз жанговар йўллари, озод қилинган шаҳарлар ҳақида ҳаяжон билан ҳикоя қилади:

— У кунларни унутиб бўладими, ахир! — дейди пировардида опа. Уруш жароҳатларини ҳозир ҳам бевақт қариган, сочлари қировдек оқарган муҳтарам онахонларимиз, нуроний отахонларимиз чеҳрасидан сезиш қийин эмас. Бирининг фарзанди, бирининг турмуш ўртоғи, яна бирининг оға-иниси жанг майдонларида абадий уйқуга бош қўйган. Уларнинг номи, қаҳрамонликлари доимо қалбимиз тўрида сақланади...

Ғалаба Куни муносабати билан ўтказилган меҳнаткашлар митинги оммавий сайил ҳамда спорт ўйинлари билан бирлашиб кетди. Митинг тугаши ҳамоно ҳарбийлаштирилган «Зарница» ўйини қатнашчилари бир-бир ҳайкал ёнидаги белгиланган маррага етиб келабошладилар. Район ДОСААФ жамияти томонидан уюштирилган мотокросс мусобақалари ҳам ниҳоятда мароқли ўтди.

Қуёш уфққа томон оғиб, борлиқ зангори чиммат ўрашга ҳозирлик кўраётган бир пайтда 700 дан ортиқ комсомол ёшлар машъала ёндириб район марказидаги пролетариат доҳийси ҳайкали ёнидан саф-саф бўлиб йўлга чиқадилар. Машъалачилар орасида Ленин комсомоли вакиллари билан бир қаторда Ватан уруши қатнашчилари, район партия, комсомол комитети аъзоларини ҳам кўриш мумкин. Колонна марказий кўчалардан ўтиб, ҳалок бўлган жангчилар хотирасига ўрнатилган ҳайкал ёнига келиб яна бир бор гулчамбарлар қўядилар.

Тантанали маросим тугагач, ёшлар ҳайкал ёнида Ватан, халқ, оталаримиз ишига доимо содиқ бўлиб қолиш ҳақида қасамёд қиладилар. Яна карнай, сурнайлар, оркестр садоси эшитилади. Ғалаба Куни муносабати билан ўтказилган митинг ва тантаналарда 1000 дан ортиқ район меҳнаткашлари иштирок этдилар.

Я. САЛИМОВ,
Оққўрғон райони.

ХАРИДОРЛАРГА ТЎЛА ҚУЛАЙЛИК

Маҳаллий саноат моллари билан савдо қилувчи магазин-фирманинг ишга тушганига ҳали кўп бўлгани йўқ. Шу қисқа муддатда меҳнаткашларга савдо хизмати кўрсатишни яхшилаш, уларга қулайлик туғдириш учун янги савдо формалари жорий этилмоқда.

Ўтган йили магазинимиз коллективи савдо хизмати кўрсатишда бир мунча юқори кўрсаткичларга эришди. Йиллик савдо обороти плани 106 процентдан ошириб бажарилди. Шу билан бирга Иттифоқимизнинг барча савдо шохобчалари ҳамда умумий овқатланиш корхоналарида савдо маданиятини янада ошириш юзасидан ўтказилган социалистик мусобақага қўшилиб, яхши натижа қўлга киритилди. Магазинда харидорлар конференциялари уюштирилди, виставкалар ташкил этилди. Витриналарни безашнинг янги самарали формалари амалга оширилди.

Магазин бу йил савдонинг янги прогрессив усули ўз-ўзига хизмат қилиш формасига тўла ўтди. Шу муносабат билан магазин реконструкция қилиниб, янги замонавий мебеллар келтирилди. Уларни Москвадаги 6-мебель фабрикаси ишлаб берди.

Олдинлари витриналарга қўйилган газлама ва кийим-кечакларни харидор сотувчи ёрдамида танласа, ҳозир бу кийим-кечаклар қулай витриналарга илиб қўйилган.

Магазинимизда жами 6 та бўлим бўлиб, бу бўлимларнинг ҳаммасида кийимлар ва газламалар ранги, размерлари билан кўрсатиб қўйилган. Харидор бирор газламани танлаган бўлса сотувчига ўша газламанинг номерини айтади, холос. Сотувчи унга ўша газламадан беради.

Бу йилдан бошлаб магазинда янги — болалар кийими бўлими очилди. Бу бўлимда мактаб формалари, янги туғилган чақалоқлар учун комплектлар бор.

Бизда жорий этилаётган ишлардан яна бири фабрикада тикилган кийимларни тайёр ҳолда магазинга келтиришдир. Биз кейинги пайтларда қайси фабрика ёки фирмадан кийим-кечак олсак, шу кийимларни махсус машинада вешелкаларга осган ҳолда келтирамиз. Магазин омбори ҳам шунга мўлжалланган. Бунда келтирилган кийим сифати бузилмайди ва қайта дазмолланмайди.

Бу ибратли тадбирларни амалга оширишда, савдо хизматини яхшилашда ташаббус кўрсатиб ишлаётган ходимларимиз анчагина. Шоҳиста Рихсиева, Талъат Шоғуломов, Ҳикмат Нурматов, Абдунаби Восиқов, Маъмура Маҳмудова, Виктор Филатов, Шоҳиста Хожиевалар шундай жонкуяр, ходимларимиздан ҳисобланади.

1 май байрами арафасида магазинимиз коллективининг қувончи янада чексиз бўлди. СССР Савдо министрлиги ва Давлат савдоси ҳамда матлубот кооперацияси ходимлари касаба союзлари Марказий Комитетининг Фахрий ёрлиғи топширилди. Бу ёрлиқ сотувчиларимизни янада руҳлантириб юборди.

Р. ИНОҒОМОВ.
«Таштекстильшвейторг»га қарашли 12-фирма-магазин директори.

Суратда: болалар кийими бўлими сотувчиси М. Эгамбердиева харидор билан биргаликда мактаб формаси танлашмоқда.

Н. Тўраев фотоси.

СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ●

ФУТБОЛ МАЙДОНЛАРИДА

Ўтган ҳафтада Европанинг бир неча стадионларида миллий командаларнинг учрашувлари бўлди.

Болгария олимпиада терма командаси ўз майдонида Англия олимпиадачиларини қабул қилиб, 5:0 ҳисобида ғалабага эришди. Биринчи учрашувда инглизлар 1:0 ҳисобида ютган эдилар. Шундай қилиб, болгарияликлар олимпиада мусобақаларининг навбатдаги турига чиқдилар. Испания — Туркия 3:0, Дания — Швейцария — 4:0, Австрия — Люксембург — 3:2 ҳисобида тугади.

* * *

Польша терма командаси футболчилари Швейцария командаси билан ўртоқлик учрашувини 4:2 ҳисобида ўз фойдаларига ҳал қилдилар.

* * *

Футбол «юлдузлари» билан учрашувга тайёрланаётган таниқли дарвозабон Лев Яшин Москва ва Вологда шаҳар ветеранлари ўртоқлик ўйинида қатнашди. Ҳисоб — 0:0.

ПЕЛЕ ФУТБОЛДАН КЕТАДИМИ?

— Жаҳон чемпиони командаси составида ўзимнинг сўнгги матчимни 18 июлда, бизнинг терма командамиз Венгрия терма командаси билан учрашган вақтда ўтказаман, — деди футбол «қироли» Пеле. Чет эл информация агентликларининг хабар беришича, шундан сўнг Пеле ўз ватандошлари олдида киноактёр ролида чиқмоқчи: яқинда тарихий «Марш» фильми суратга олина бошланади. Бу фильмда Пеле Бразилияда қулчиликка қарши кураш раҳбарларидан бирининг ролини ўйнайди.

РЕВАНШ МАТЧИ БЎЛАДИМИ?

Жаҳон чемпионлиги учун Муҳаммад Али билан Жо Фрэзер ўртасида реванш матчи бўладими? Али айтдики, шундай олишув учун бу йил яна рингга чиқишни мўлжалламоқда. Фрезернинг гапига қараганда, бу йил у ўз рақиби билан бокс тушмоқчи эмас. Чунки мартдаги «жанг»дан сўнг жуда чарчаган.

Муҳаммад Али шу кунларда АҚШ олий судининг ўз «иши» юзасидан қарорини кутмоқда. Ҳозирча у лекциялар ўқиб турибди. Алининг лекциялари АҚШнинг Ҳинди-Хитойдаги агрессиясига қарши, негрларга тенгҳуқуқ берилишига оид мавзуда бўлмоқда.

Фрезер ҳозирги вақтда асосий вақтини музикага бағишламоқда. У ўзининг кичкинагина эстрада оркестри билан Европа бўйлаб олти ҳафталик сафарга чиқмоқчи. Унинг труппаси музика бўйича Рокн-ролл стилида бўлиб, «Нокаутлар» деб аталади.

ПЕШҚАДАМЛАР ОЧКО ЙЎҚОТИШДИ

Иккинчи лига футбол командалари ўртасида пешқадамлик қилаётган Фарғонанинг «Нефтяник» ва Термизнинг «Автомобилчи» футболчилари тўртинчи турда очколарни йўқотишди. «Нефтяник» Пермнинг «Звезда» командаси билан 1:1 ҳисобида дуранг қилган бўлса, термизликлар Челябинск темир йўлчиларига 0:1 ҳисобида ютқазиб қўйишди. «Автомобилчи» дарвозабони билан ҳимоячининг англашилмовчилиги шунга олиб келди. «Янгиер» чўлқувар футбол муҳлисларини хушнуд этмоқда. Бу команда олдин Тюмень футболчиларини енгган бўлса, тўртинчи турда «Металлург» (Нижний Тагил) дарвозасига иккита жавобсиз тўп киритди. «Зарафшон — Нефтяник» (Тюмень) — 0:0. «Политотдел» бу турда дам олди.

Пойтахтимиздаги «Юбилей» спорт саройида Киев шаҳар «Мюзик холл» ансамблининг чиқишлари катта муваффақиятлар билан давом этмоқда. Ўз истеъдодлари билан шуҳрат қозониб келаётган санъаткорлар Тошкентга ранг-баранг қизиқарли программалар билан келишган.

Суратларда: ансамблнинг таниқли артистларидан (юқоридан пастга) И. Журавская, Б. Садуленко, К. Немшиловалар. Пастдаги суратда «Днепр тонги» кўрсатувининг бош ролларда чиқаётган артистлардан З. Вольский, Э. Зализняк.

Расмларни **Н. МЕЛАМЕД** чизган.

ДУНЁ ХАБАРЛАРИ

МАМЛАКАТЛАР ОДАМЛАР ВОҚЕАЛАР

ЖАНУБИЙ ВЬЕТНАМ ВАТАНПАРВАРЛАРИНИНГ МУВАФФАҚИЯТЛАРИ

ХАНОЙ, (ТАСС). Озодлик матбуот агентлиги хабар беради: Жанубий Вьетнам халқ озодлик қуролли кучлари 25 апрелдан 26 апрелга ўтар кечаси Биньдинь вилоятида Америка қўшинларининг Куинин вилоят марказидаги казармаларини ўққа тутдилар. Америка солдатларидан 35 киши ўлдирилди, 7 казарма бузиб ташланди.

Шу областнинг Виньхе районида озодлик кучлари 26 апрелда душманнинг 67 солдатини сафдан чиқардилар. 1 апрелдан 25 апрелгача Жанубий Вьетнам ватанпарварлари Тайнинь ва Виньлонг вилоятларида 72 ҳарбий машинани, шу жумладан, 24 танк ва бронетранспортерни йўқ қилиб, душманни 420 дан кўпроқ солдатини сафдан чиқарди.

ХАЛҚ ОЛИЙ РЕВОЛЮЦИОН КЕНГАШИНИ ҚУВВАТЛАМОҚДА.

МОГАДИШО, (ТАСС). Сомали Демократик Республикаси пойтахтида 6 майда бўлиб ўтган оммавий митингда Могадишо меҳнаткашлари контрреволюцион исённи тугатиш учун олий революцион кенгаш кўрган тадбирларни қўллаб-қувватлаётганликларини айтдилар ва фитначиларнинг хоинлик ҳаракатларини қораладилар.

Мамлакатнинг кўпгина шаҳар ва қишлоқларида олий революцион кенгаш ҳаракатларини қўллаб-қувватлаш юзасидан оммавий намойишлар бўлиб ўтди. Сомалидаги Сонна информация агентлигининг хабарига қараганда, бу намойишлар «Ватан хоинлари судга берилсин!», «Реакциячилар ва уларнинг хўжайинлари йўқолсин!» деган шиорлар остида ўтган.

ИТАЛИЯ. Яқинда мамлакатнинг учта асосий касаба союз бирлашмаси қарори билан 24 соатлик забастовка бўлиб ўтди. Унда 11 миллиондан ортиқ меҳнаткашлар иштирок этдилар. Забастовка қатнашчилари соғлиқни сақлаш системасини яхшилаш, турар-жой масаласини тўғри йўлга қўйишни талаб қилиб чиқдилар. Шу куни мамлакатни кўплаб шаҳарларида оммавий митинглар, намойишлар ва меҳнаткашларнинг мажлислари бўлиб ўтди.

Суратда: намойишда иштирок этган қишлоқ деҳқонлари.

Ю. Лопатин фотоси, **(ТАСС).**

СОВЕТ — ФРАНЦИЯ ҲАМКОРЛИГИ

Москвада СССР Ташқи ишлар министри А. А. Громико билан Франция ташқи ишлар министри Морис Шуман ўртасида муҳим музокаралар бўлиб ўтди. Бу музокаралар Совет Иттифоқи билан Франция ўртасида мунтазам равишда сиёсий маслаҳатлар ўтказиш тўғрисида илгари эришилган битимнинг амалга оширилиши бўлди.

Совет — Франция муносабатлари муваффақиятли ривожланиб ва яхшиланиб бораётганлигининг Европадаги бутун вазият учун муҳим ижобий аҳамияти бор. Халқаро жамоатчилик ижтимоий тузум ва идеологияларидаги тафовутларга қарамай самарали ҳамкорлик қилмоқ учун ҳамма мамлакатлар олдида нақадар кенг уфқлар очиқ эканлигига шу ҳамкорлик тимсолида яққол ишонч ҳосил қилиш имкониятига эга.

Морис Шуман Совет Иттифоқига келишидан олдин Совет — Франция илмий-техника иқтисодий ҳамкорлик қилиш аралаш комиссиясининг Парижда навбатдаги сессияси бўлиб ўтди. Бу сессия Франция ва Совет Иттифоқи ўртасидаги муносабатлар ишчанлик билан конкрет характерда ривожланиб бораётганлигини намойиш қилди. Франциянинг Фор-сюр-мер шаҳри районида металлургия комплексини яратишда Совет Иттифоқининг қатнашуви лойиҳаси, шунингдек СССРда юк автомобиллари заводи ва целлюлоза заводи қуришда Франциянинг қатнашув планлари ҳам муҳокама қилинган ва келишиб олинган масалалар орасида муҳим ўрин эгаллайди. Совет Иттифоқидаги мис руда конларидан бирини ўзлаштириш тўғрисида олиб борилган музокараларга ҳамда Франциянинг мамлакатимизга етказиб бераётган қувур ва машина ускуналари эвазига Францияга табиий газ бериш тўғрисидаги музокараларга катта эътибор берилди.

Европа учун муҳим ҳисобланган баъзи проблемалар Москвада дўстона вазиятда муҳокама қилинди. Совет Иттифоқи ва Франция каби икки буюк давлатнинг биргаликдаги куч-ғайрати буткул халқаро ишларнинг бориши учун катта аҳамияти борлиги равшандир. Франциянинг таниқли журналисти Женевьева Табуи М. Шуманнинг Москвага қилган сафарини шарҳлаб, Франция делегациясини «Совет — Франция муносабати тарихида янги боб очишга» даъват этганлиги тасодифий ҳол эмасдир. Журналист аёл хавфсизлик масалаларига бағишланган Умумевропа кенгашини тайёрлашда Франциянинг янада активроқ қатнашмоғи зарурлигини ҳам таъкидлаб ўтди.

Морис Шуман Москвада гапириб, Франция билан Совет Иттифоқи ўртасидаги ҳамкорлик Франция сиёсатининг муҳим томонидир, деди. У КПСС Марказий Комитетининг партия XXIV съездига берган ҳисобот докладида Совет — Франция муносабатларига юксак баҳо берилиб, бу муносабатлар халқаро хавфсизликнинг муҳим омилидир деб таъкидланганлиги учун миннатдорчилик изҳор қилди.

Европадаги мамлакатларнинг жамоатчилиги Москвадаги Совет — Франция маслаҳатларини қитъамизда ҳамжиҳатликни яхшилашга ва ҳамкорликни мустаҳкамлашга қўшилган янги ҳисса деб баҳоламоқда.

ВАШИНГТОН АГРЕССОРЛАРНИ РАҒБАТЛАНТИРМОҚДА

АҚШнинг давлат секретари Рожерс Яқин Шарқ мамлакатлари бўйлаб сафар қилди. У Саудия Арабистони, Иордания, Ливан, Бирлашган Араб Республикаси ва Исроилда бўлди. Рожерснинг ўзи дабдаба билан қилган сафарининг мақсади «Яқин Шарқ халқлари учун тинчлик ҳайкалини қандай йўл билан тиклашни муҳокама қилишдан» иборат эди, деб айтди.

Аслида эса Америка министри қилган сафарининг мақсади бутунлай бошқача эди. Араб мамлакатларига қарши Исроил агрессияси бошланганидан бери қарийб тўрт йил ўтган бўлишига қарамай Яқин Шарқдаги аҳвол ҳамон кескинлигича қолмоқда. Агрессор босиб олинган араб ерларини ҳанузгача оккупация қилиб турибди. Қўшма Штатларнинг ҳукмрон доиралари Яқин Шарқдаги миллий-озодлик ҳаракатини Исроил ёрдами билан бостириш ва араб мамлакатларидаги прогрессив режимларни ағдариб ташлашни умид қилмоқда.

Аммо бу режаларнинг ҳаммаси шу райондаги халқларнинг мустаҳкамланаётган бирлигига урилиб чилпарчин бўлмоқда. Бундан ташқари агрессор батамом яккаланиб қолди. Ҳатто «Вашингтон пост» каби газета ҳам Исроил БАРнинг ҳамма тинч ташаббусларини, чунончи, Исроил қўшинларини Сунай ярим оролидан қисман чекинтириш шарти билан Сувайш канали орқали кема қатновини тиклаш тўғрисидаги таклифини рад этаётганлиги учун уни қораламоқда. «Исроил, — деб таъкидлайди газета, — қўшинларни олиб чиқиб кетишга розилик беришни рад этибгина қолмай, Шарм аш-Шайхда Исроил шаҳри қурилмоғи керак деган гапни омма олдида айтишдан ҳам тоймади. Бу нарса тинчлик йўлидаги уринишларни чидаб бўлмайдиган даражада масхаралашдир».

Мана шундай шароитларда Вашингтон найранг ишлатмоқчи бўлди. Францияда чиқадиган буржуа газетаси «Монд»нинг ҳаққоний равишда таъкидлашича, Рожерс Яқин Шарқда «музокаралар бошланди деган гап» тарқатиш учун юборилган. Американинг давлат секретари АҚШ «Ярринг миссиясини қандай қилиб қўллаб-қувватлаш тўғрисида бош қотиряпти» дейишгача бориб етди. БАР информация министри Фойиқ шу ҳусусда бундай деди: «Қўшма Штатлар қулоққа ёқадиган гап айтгани билан, аммо Исроилга «Фантом» самолётларини юбориб турибди».

Араб мамлакатларининг жамоатчилиги Вашингтоннинг икки юзламачилик найрангларини рад қилади. Бу жамоатчилик Америка империализмининг маккорликларини Исроил агрессорларининг манфаатларини кўзлаб, араб мамлакатларига тазйиқ кўрсатмоқчи бўлиб қилаётган уринишларини қоралайди.

Г. ШИШКИН,
(ТАСС).

Реклама ва эълонлар

Театр

НАВОИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРИДА — 11/V да **Севилия сартароши**, 12/V да **Дилором**, 13/V да **Сухайл ва Меҳри.**

ҲАМЗА НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 11/V да **Мирзо Улуғбек**, 12/V да **Мария Стюарт**, 13, 14/V да **Олтин девор.**

МУҚИМИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУЗИКАЛИ ТЕАТРИДА — 12/V да **Менинг жаннатим**, 13/V да **Севишганлар хиёбони**, 14/V да **Паранжи сирлари.**

ЎЗБЕК ДАВЛАТ «ЁШ ГВАРДИЯ» ДРАМА ТЕАТРИДА — 11/V да **Беш кунлик куёв.**

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА — **«БИЗ ЛЎЛИЛАРМИЗ» Москва лўлилар коллективининг хайрлашув гастроллари.**

Фрунзе шаҳрида 15 майда
1966 ЙИЛГИ
3% ДАВЛАТ ИЧКИ ЮТУҚ ЗАЁМИНИНГ
39-ЮТУҚЛАР ТИРАЖИ УТКАЗИЛАДИ

ҲАР БИР ТИРАЖДА ЗАЁМНИНГ БИР РАЗРЯДИГА 512560 СЎМЛИК 9400 ДОНА ЮТУҚ ЎЙНАЛАДИ.

ШУ ЖУМЛАДАН: 5000, 2500, 1000, 500, 100 ва 40 сўмлик ютуқлар мавжуд.

БИР ЙИЛ ИЧИДА ЗАЁМНИНГ БИР РАЗРЯДИ БЎЙИЧА 4100480 сўмлик 75200 дона ютуқ ўйналади.

Заёмнинг тугатилиш муддатигача тиражда ўйналадиган ютуқлар сони ўзгармаслиги сабабли ҳар бир тираждан сўнг заём облигацияси бўйича ютуқ ютиш имконияти кўпаяверади.

Заём облигациялари омонат кассаларида сотилади ва сотиб олинади.

ЗАЁМ ОБЛИГАЦИЯЛАРИНИ СОТИБ ОЛИНГ!

20 май кундуз соат 2 да Тошкент политехника институти химия-технология факультетининг совет кенгаши (Т. Шевченко кўчаси, 1-уй)да химия фанлари кандидати илмий даражасини олиш учун.

Д. К. Ҳамдамова: «Альфафенилвинилфосфон кислотанинг стирол ва таркибида азот сақловчи винил мономерлар билан сополимерлари синтези ва улар татбиқи» деган темада;

техника фанлари кандидати илмий даражасини олиш учун.

М. С. Эшмуҳамедова: «Пахтачилик саноати чиқиндиларидан левулин кислота олиш» деган темада.

20 май кундуз соат 2 яримда қурилиш ва архитектура факультетларининг совет кенгаши (Я. Колас кўчаси, 16-уй)да техника фанлари кандидати илмий даражасини олиш учун.

А. И. Кожухин: «Жойларда транспорт объектлари учун майдончаларни оптимал лойиҳалаш» деган темада.

20 май кундуз соат 2 яримда механика, автомобиль йўллари ва самолётсозлик факультетларининг совет кенгаши (Навоий кўчаси, 13-уй)да техника фанлари кандидати илмий даражасини олиш учун.

Р. А. Шаҳмаматов: «Двигатель цилиндрлари формасининг бузилишини текшириш ва уларни қайта тиклашнинг янги усуллари» деган темада;

Н. Н. Маннонов: «Газ конденсантларини физика-кимёвий ва ишлатиш хоссаларини ва улардан Ўрта Осиё шароитларида корбюраторлик автомобиль двигателларда қўллаш имкониятини текшириш» деган темада.

20 май кундуз соат 2 да геология-қидирув ва тоғметаллургия факультетларининг совет кенгаши (Гоголь кўчаси, 68-уй)да техника фанлари кандидати илмий даражасини олиш учун

И. А. Ларчев: «Маданларни очиқ усулда қазишда кўп чўмичли ЭРГ—400/1000 экскаваторларни кераксиз жинсларни қазиш учун қўлланишида ҳавода пайдо бўлган чангларни текшириш ва унга қарши кураш» деган темада

ДИССЕРТАЦИЯ ЁҚЛАЙДИЛАР

Диссертациялар билан институт кутубхонаси (Навоий кўчаси, 13-уй)да танишиш мумкин.

Ўзбекистон Совет Энциклопедияси Бош редакцияси коллективи ЎзСЭ бош таҳрир ҳайъатининг аъзоси, техника фанлари илмий секциясининг раиси ЎзССР Фанлар академиясининг академиги, профессор

Муҳаммад Тошевич УРАЗБОЕВнинг

вафот этганлиги муносабати билан марҳумнинг оиласига чуқур таъзия билдиради.

Редактор **А. ИСМОИЛОВ.**

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг босмахонаси Тошкент шаҳри.

Р — 03373 № А—1745. ИНДЕКС — 64697.